

NAŠE DELO

Naloge komunistov pri odpravljanju socialnih razlik

KOLIČEVO, MARCA. — Čeprav je bilo v zadnjem času posvečeno tej problematiki socialnega razlikovanja veliko časa in prostora, najbrž ne bo odveč, če tudi v naš časopis zapišemo nekaj misli in stališč, katere je obravnaval sekretariat Osnovne organizacije ZK v Papirnici.

S pojmom socialna diferenciacija označujemo celovitost socialnih razlik, ki nastajajo med ljudmi v procesu ustvarjanja in delitve materialnih ter duhovnih dobrin. Ker je v naši družbi problem socialnega razlikovanja zavzel tak obseg, da je že resno ogrožal temelje in uspešen razvoj samoupravnega socializma, je po tej problematiki sprejela III. seja konference ZKS »stališča o socialnem razlikovanju«.

Ta stališča o socialnem razlikovanju obvezujejo vse komuniste, vendar je jasno tudi dejstvo, da k uresničevanju posameznih ukrepov, ki naj prispevajo k odpravljanju in zmanjševanju socialnih razlik, ne moremo vsi komunisti enako prispevati, to je pač odvisno od tega, kje je naše osnovno mesto delovanja.

Res je pa tudi to, da se vseh komunistov, ki kakorkoli jasno delujejo, tičejo tudi širši vzroki nastajanja socialnih razlik ne glede, kje nastopajo ali iz socialne, ekonomske, dohodkovne ter davčne politike. Elementi socialnega razlikovanja so tudi vzgoja in izobraževanje, socialno zavarovanje, zaposlovanje itd. Vendar iz celote pogojev in vzrokov socialnega razlikovanja najbolj izstopajo dohodkovne in premoženjske razlike oziroma so najbolj vidne.

Zato je bil na III. konferenci ZKS dan poudarek predvsem na razlike, ki izhajajo iz delitve dohodka, osebnega dohodka, premoženja, socialne varnosti in socialne politike.

Sekretariat Osnovne organizacije ZK v Papirnici se je odločil, da v okviru celotnih stališč o socialnem razlikovanju ugotovi in izloči tista področja virov socialnih razlik, na katere bo lahko vplival v okviru tovarne. Zato bo specifično tega problema vnesel v svoj program dela ter na ta način še enkrat zadalil člane ZK, da se polno angažirajo pri odpravljanju vzrokov in pogojev socialnega razlikovanja v tovarniškem in občinskem okviru. S tem je tudi sekretariat Osnovne organizacije ZK postavil na dnevni red najbolj občutljiv problem naše družbe, ki terja od komunistov, da se zavzamemo za:

1. razvijanje takih družbenih odnosov, v katerih se bodo uveljavili predvsem skupni interesi delavcev ne pa interesi skupin ali posameznikov;
2. uveljavljanje samoupravljanja, ki je osnovna vsebina razrednega boja in s tem seveda tudi boja za socialno enakost;
3. snovanje in uveljavljanje takih socialističnih moralnih norm, ki so za samoupravno socialistično družbo in za ravnanje ljudi pri urejanju medsebojnih odnosov velikega oziroma izrednega pomena;
4. učinkovito uveljavljanje kontrole pri uresničevanju sprejetih stališč in sklepov na vseh nivojih (ne glede kje kdo dela ali v tovarni, občini ali republiki);

5. odpravljanje socialnih razlik, ki nastopajo pri gospodarjenju, delitvi dohodka in osebnega dohodka;

— da bodo razlike med osebnimi dohodki delavcev enakih kvalifikacij le posledica različne storilnosti in različnih delovnih pogojev na delovnem mestu;

— da bo najnižji osebni dohodek v rednem delovnem času in ob normalnem izpolnjevanju delovnih nalog zagotavljal minimum življenjskih potrebščin, dolgoročneje gledano pa tak standard, ki bo omogočal delavcu in njegovi družini ekonomsko in socialno varno življenje;

— da bo delavcev in socialni položaj odvisen tudi od minulega dela;

— da se regulirajo razponi v osebnih dohodkih oziroma, da bi se razmerja med osebnimi dohodki najvišje in najnižje plačnega delavca gibalo v razmerju od 1 do 4,2 (pri nas je sedaj razmerje od 1 do 3,8; a slovensko razmerje je v industriji povprečno od 1 do 5,5);

— da je pri vrednotenju vseh vrst fizičnega in umskega dela potrebno odpraviti uravnilovko v okviru posameznih kategorij znotraj podjetja;

— da proizvajamo z družbenimi sredstvi, ki so akumulirana tudi po zaslugi širše družbene skupnosti in zato ne more biti njihovo boljše ali slabše izkoriščanje kakor tudi delitev naša privatna zadeva, temveč je potrebno skrbeti tudi za razširjeno reprodukcijo podjetja;

— da se zavzamemo v okvirih svojih možnosti za stabilizacijo gospodarstva, a sprejeti stabilizacijski program podjetja stalno dopolnjujemo,

— da se bodo tudi druga področja ustvarjanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov, ki jih je možno in smotno urediti, usklajeno urejevala s samoupravnim sporazumom.

6. Socialno varnost, ki pomeni gotovost slehernega, da se njegov socialni položaj ne bo poslabšal in da bo lahko s lastno dejavnostjo ali s pomočjo družbe obvladoval osebne, ekonomske — tehnološke in socialne razlike, ki se mu ob vsakdanjem življenju postavljajo nasproti;

— da se še nadalje skrbi za dosledno izobraževanje in prekvalifikacijo delavcev tako, da bo vsak delavec sposoben izkoriščati in osvajati novo tehnologijo ter, da ne bo ob tehnoloških spremembah redno potencialno nezaposlen;

— da se čimbolj realizira družbeni dogovor o kreditiranju in štipendiranju, pri tem pa se morajo upoštevati sposobnosti ter socialni položaj tistega, ki se prijavlja na razpis, ker izhajamo s stališča, da je potrebno vsej mladini ustvariti enake možnosti za izobraževanje;

— da se pri otroškem varstvu daje poudarek na sprejeti družbeni dogovor tako, da bo varstvo dostopno vsem otrokom, ne glede na plačilno zmogljivost staršev;

— da je potrebno za stanovanjsko gradnjo izločena oziroma zbrana finančna sredstva kar najbolj racionalno in pošteno uporabiti;

— da je potrebno preprečiti prodajo stanovanj, ki temelji na posebnih ugodnostih posameznikov ali skupine, ter dosledno upo-

štetvati zakon, ki ureja prodajo družbenih stanovanj.

Ob zaključku bi dejal, da je to obravnavanje socialnega razlikovanja in odpravljanja vzrokov za ZK kot organizirano idejno in politično silo delavskega razreda izrednega pomena. Saj se cilji in zgodovinska vloga komunističnega gibanja uresničujejo predvsem v procesu osvoboditve človeka, v odpravljanju vseh oblik izkoriščanja, zlorab, pritiskov, ter političnih, ekonomskih in drugih monopolov nad človekom. Zato je občutljivost za socialne razlike, predvsem pa pripravljenost in sposobnost za njihovo odpravljanje eno izmed najbolj pomembnih meril razredne zavesti, naprednosti, moralne vrednosti, učinkovitosti komunistov in celotne ZK tudi v naših sedanjih družbenih razmerah.

Vendar akcija, ki bo sledila, ne sme biti omejena samo na Zvezo komunistov, ker bi ostala v mnogo preozkih družbenih okvirih in ne bi bila dovolj učinkovita.

Zato mora v tej akciji najti svoje mesto sleherni posamezni in družbeni organ.

Sigurno pa je, da morajo v tej celotni aktivnosti najpomembnejšo odgovornost nositi komunisti, ki morajo biti najbolj tenkočutni in vztrajni pobudniki ter usmerjevalci celotnih družbenih naporov tako problemov socialnega razlikovanja kot tudi pri razvijanju in utrjevanju socialističnih družbenih odnosov nasploh.

Milan Deisinger

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV



ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE



Severozahodni stolp fužinskega gradu. Razgovor s strojniki HC berite na 3. strani

Letošnje volitve DS

VEVČE, MARCA — Dne 23. aprila letos poteče dveletna mandatna doba 24 članom delavskega sveta, ki so bili izvoljeni na volitvah dne 23. 4. 1970.

Po veljavnem statutu našega podjetja volimo člane delavskega sveta za dve leti. Vsako leto izvolimo polovico članov. Volitve morajo biti opravljene najpozneje do konca aprila, razpisane pa morajo biti najmanj 30 dni pred dnevom glasovanja. Tako določa naš statut, ki velja od 30. januarja preteklega leta in še ni bil usklajen z ustavnimi amandmaji XX do XLI.

Ustavni amandmaji in ustavni zakon o njihovi izvedbi predpisujejo, da jih je treba uporabljati neposredno in takoj od njihove uveljavitve. Zato se morajo najprej vprašati, kako bodo ustavni amandmaji vplivali na letošnje volitve delavskega sveta.

Če hočemo odgovoriti na vprašanje, si moramo najprej biti na jasnem, kakšna bo vloga delavskega sveta v novi ureditvi samoupravljanja na podlagi ustavnih amandmajev. V zveznih ustavnih amandmajih XXI in XX, katerih določbe povzemajo tudi republiški ustavni amandmaji SR Slovenije, je dan mnogo večji poudarek neposrednemu odločanju delavcev, kakor v dosedanjih predpisih. Vloga delavskega sveta in drugih voljenih organov pa je ustrezno zmanjšana. Na bodoči položaj in vlogo delavskega sveta bo močno vplivala tudi organizacija podjet-

ja. Če bo podjetje vsebovalo več temeljnih organizacij združenega dela (TOZD), bodo večino dosedanjih pristojnosti delavskega sveta podjetja izvrševali delavci neposredno v TOZD. Če pa bo celotno podjetje organizirano kot ena sama TOZD, bo delavski svet obdržal sicer nekaj več pristojnosti, vendar bodo tudi te ustrezno prilagojene novi ustavni ureditvi.

Čeprav bi morali ustavne amandmaje posredno izvrševati, v njih pogrešamo konkretnjših določb, zato v večini podjetij še niso uvedli nove organizacije in novih oblik samoupravljanja. Tudi v našem podjetju še nismo razčistili temeljnih vprašanj nove organizacije samoupravljanja, ker gre za vprašanje, ki ga ni mogoče reševati v naglici in ne gre potreb- nih strokovnih priprav. V nekaterih podjetjih so se pojavila mnenja, da bi podaljšali mandat sedanjemu delavskemu svetu, dokler se ne uredijo najvažnejša vprašanja nove organizacije samoupravljanja. Poudariti pa je treba, da so takšna mnenja nesprejemljiva. Podaljšanje mandata članom delavskega sveta bi bilo v nasprotju z ustavo in z našim statutom. Mandat je časovno omejen in njegovi imetniki si ga sami ne morejo podaljšati. Edino ponovna izvolitev bi dala članom delavskega sveta nov veljaven mandat, ta pa po sedanjem statutu ni mogoča, ker ne more biti nihče dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delavskega sveta.

Tako bo treba razpisati in do 30. aprila izvršiti volitve polovice članov delavskega sveta na podlagi veljavnih določb statuta, z uporabo načel razveljavljenega temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov glede postopka. Pri tem je važno tudi to, da našega sistema kandidiranja in volitev po volilnih enotah, ki temeljijo na organizacijskih enotah, ne bo treba bistveno prilagajati načelom ustavnih amandmajev, ker z njimi ni v nasprotju. Delegatski sistem članov delavskega sveta, ki ga uvajajo ustavna dopolnila, imamo uzakonjen že v našem sedanjem statutu, kjer imamo tudi določeno, da sme člana delavskega sveta odpoklicati volilno telo, ki ga je izvolilo. Član delavskega sveta je torej v našem podjetju že sedaj delegat delavcev določene organizacijske enote. V podjetjih, kjer so volili delavski svet na podlagi enotne kandidatne liste, bodo morali delegatski sistem šele uvajati.

Iz vsega povedanega lahko zaključimo, da bomo letošnje volitve delavskega sveta izvršili tako, kot preteklo leto. V 14 volilnih enotah bomo izvolili 24 novih članov delavskega sveta izmed kandidatov, ki jih bodo predlagali člani kolektiva na zborih posameznih enot.

Po izvolitvi novih članov delavskega sveta pa bo treba začeti z načrtnimi pripravami za potrebne statutarne spremembe v smislu ustavnih dopolnil.

J. M.

Papirnica Količevo

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE — JANUAR 1972

Količinsko v %			
Izdelek	Januar 1972 Plan jan. 1972	Januar 1972 Januar 1971	
Papir	99,3	104,0	
Karton	97,9	100,7	
Lepenka	93,3	98,5	
Skupno	97,8	101,1	
Proizvodnja lesovine	69,1	68,7	

Vrednost v %			
Papir	69,1	102,6	
Karton	101,2	110,5	
Lepenka	107,2	147,9	
Skupno	100,8	112,1	

IZVOZ

Količinsko v %			
Papir	35,0	62,4	
Karton	28,1	82,3	
Lepenka	—	—	
Skupno	30,9	71,8	

Vrednost v %			
Papir	35,9	77,4	
Karton	34,3	104,2	
Lepenka	—	—	
Skupno	35,0	91,2	

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI STROJEV — Januar 1972

Stroj	Kolerarski čas	Prazniki	Zast.		Izkoriščenost strojev	Proizvodnja na stroju	
	ure	ure	%	ure	%	ton	
PS I	744	72	9,7	12	1,6	88,7	86,0
PS II	744	72	9,7	30	4,0	86,3	295,9
KS I	744	72	9,7	21	2,8	87,5	571,8
KS II	744	72	9,7	39	5,2	85,1	1.086,3
LS	744	72	9,7	33	4,4	85,9	185,7
Skupno	744	72	9,7	27	3,6	86,7	2.225,7
Brusilnica	744	72	9,7	127	17,1	73,2	298,0

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleni	%	Proizvodnja na zaposlenega
Povprečje v letu 1971	701	100,0	100,0
Januar 1972	702	100,1	97,0

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE — FEBRUAR 1972

Količinsko v %			
Izdelek	Februar 72 Plan febr. 72	Jan.-febr. 72 Plan 72	Februar 71 Februar 71
Papir	81,3	90,1	87,8
Karton	102,6	100,3	107,4
Lepenka	98,9	96,2	94,5
Skupno	98,5	98,1	102,9
Proizvodnja lesovine	83,9	76,5	77,3

Vrednost v %			
Papir	92,5	94,3	106,5
Karton	106,9	104,1	112,2
Lepenka	96,3	101,7	112,6
Skupno	102,9	101,9	111,2

IZVOZ

Količinsko v %			
Papir	32,3	33,6	43,3
Karton	17,1	22,5	43,0
Lepenka	—	—	—
Skupno	23,2	27,0	43,2

Vrednost v %			
Papir	40,1	38,1	68,9
Karton	18,8	26,4	38,0
Lepenka	—	—	—
Skupne	28,5	31,1	51,6

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI PROIZVODNIH STROJEV — FEBRUAR 1972

Stroj	Koledarski čas	Prazniki		Zast.		Izkoriščenost strojev	Proizvodnja na stroju
	ure	ure	%	ure	%	%	ton
PS I	696	—	—	24	3,4	96,6	84,4
PS II	696	—	—	51	7,3	92,7	300,5
KS I	696	—	—	20	2,9	97,1	590,9
KS II	696	—	—	31	4,5	95,5	1.100,9
LS	696	—	—	24	3,4	96,6	193,1
Skupno	696	—	—	30	4,3	95,7	2.269,8
Brusilnica	696	—	—	68	9,8	90,2	361,4

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleni	%	Proizvodnja na zaposlenega
Povprečje v letu 1971	701	100,0	100,0
Februar 1972	707	100,9	99,8
Povprečje v letu 1972	704	100,4	98,4

Vsakemu oslu je njegovo breme najtežje

(Kitajski pregovor)

VEVČE, MARCA — Pošten možakar je. Trden v svojem značaju in razumen. Oni dan sva stala ob njegovem delovnem mestu. »Čudni smo postali ljudje, skoraj nemogoči. Grizemo se med seboj,« je dejal, »zavidamo uspehe drug drugemu, bolj privoščimo slabo kot dobro. Pravi mojstri smo postali, kadar je treba komu škodovati, ne zamudimo priložnosti za slabo kritiko. Skoraj smo pozabili, da je v slehernem človeku tudi nekaj dobrega. Kljub temu pa postaja človek človeku volk.«

Trde so bile njegove besede. Iz njih je vel pesimizem. Kam je odšla njegova vedrost, domiselnost, zaupanje v človeka. Tako ogorčenega človeka je težko potolažiti. Ne more kar čez noč spremeniti mnenja, težko ga je k temu pripraviti. Vendar bi se izplačalo poskusiti. Dober človek je, dober delavec, marljiv in prizadeven, vedno pripravljen priskočiti na pomoč. Naj bi se ne ravnal po tistih, ki jih je tako črnogledno opisal. Tudi drugi so mu priskočili na pomoč. Slišati je bilo kopico očitkov. Tisti, ki svoje delo opravljajo za strojem, očitajo sedenje inženirju, ki se ob risalni deski ali delovni mizi prebija skozi labirint načrtov in računov za novi stroj ali popravilo starega. Ekonomist, ki se trudi prodati izdelke, očita proizvodnji slabo kvaliteto. Očitki, sami očitki in nezaupanja. Ključavničarju se menda zdi, da je dovolj, če je samo on v tovarni, papirničar meni, da samo njegovo delo nekaj pomeni, vsi drugi so nič ali celo nepotrebni. Tisti pri transportu pa je mnenja, da dela v nečloveških razmerah, kljub dobrim transportnim potem, viličarjem in podobno. Za svoje delo zahteva največje priznanje. Kontrola ne zaupa delu tehnologov, vodstveni delavci se pritožujejo nad nedisciplino delavcev, delavci očitajo površnost vodstvenim delavcem.

Tako se to vrti v sklenjenem krogu, enkrat je eden spodaj, drugič drugi. Ugotovimo samo lahko, da ne znamo ceniti, spoštovati in vrednotiti dela drugega, da nočemo razumeti načel delitve dela, ki jo je moral človek upoštevati že od pamtike. Sodobna industrija teži k specializaciji. To vemo. Vendar vedno raje poudarjamo le svoje delo kot najpomembnejše.

Delavci v dodelavi papirja, papirničarji ob strojih, transportni delavci, ključavničarji, tehnologi in referenti in še drugi, ali ste res pozabili, da smo na Vevčah (morda tudi v Medvodah in na Količevem) v podjetju, kjer drug brez drugega ne moremo. Zakaj vedno »mi in oni«? Taka delitev je nesmiselna, neopravičljiva, izhaja pa iz popolnoma neutemeljene delitve na ročno in umsko delo, vzdrževalce in proizvodne delavce. Na današnji stopnji proizvodnje te meje ne bi smeli več postavljati. Čim višjo stopnjo meha-

nizacije zabeležimo, tem več je umskega dela in manj fizičnega. Kar primerjajmo delo upravljavca nekega avtomatskega stroja (npr. vodne turbine) in administratorke. Analiza nam pokaže, da dela administratorka z veliko večjimi fizičnimi naporji, čeprav ji to le neradi priznamo. Razbijati podjetje na dva dela, na proizvodnjo in režijske delavce je nesmiselno. Nesmiselno je tudi lastnemu delu pripisovati izključne zasluge za uspeh podjetja. Če spremljamo pot kateregakoli našega proizvoda, lahko ugotovimo, da se zamisel proizvoda porodi zunaj podjetja, na tržišču, med potrošniki. Prvi člen uresničenja proizvoda je komerciala, ki to zamisel zabeleži in analizira. Drugi člen je tehnični sektor, kjer zamisel spremeni v program s pravo delo in z vsemi tehničnimi, tehnološkimi in ekonomskimi elementi. Še preden začnejo naročilo izdelovati, je potrebno nabaviti surovine, potrebni material, strojno opremo in pripraviti stroj. Da pa bi proizvodnja stekla, mora ustrezna služba pripraviti sposobne kadre, jih za delo usposobiti, drugi morajo vzdrževati stroje, opremo in streho nad glavami in stroji. In ko je proizvod izdelan, ga je treba še prodati, sicer celotno delo ne bi imelo smisla ne haska. Vemo pa tudi, ali vsaj vedeti bi morali, da se za določen proizvod ne odločimo na slepo. Zanj moramo imeti ekonomske račune in analize, opravka imamo s plačilnim prometom, z materialnimi obveznostmi, s stroški itd. Vse to delo opravljajo bolj ali manj kvalificirani delavci, nihče

pa ne more napraviti vsega sam. Zato je jasno, da največ sporov, slabih odnosov in nezadovoljstva povzroča napačno, včasih tudi zlonamerno, vrednotenje dela drugih. Tudi pri nas je precej takih, ki lastno delo postavljajo za najpomembnejše. Če npr. prebiralka papirja napravi napako pri prebiranju, je to napaka pri nekaj kilogramih papirja. Če pa vodstvo proizvodnje predpiše napačen vnos za papir, pomeni to slabo kvaliteto celotne proizvodnje itd. Torej škoda ni povsem enaka. Če kadrovska služba zaposli neustreznega človeka na odgovorno delovno mesto, pomeni to slabo učinkovitost, večjo možnost nezgode, in kar je najbolj neprijetno — večje nezadovoljstvo z delom in človekom. Če bi npr. strokovni delavci finančnih služb ne obvladali svojega dela, bi se prav lahko zgodilo, da bi na dan izplačila ostali brez osebnih dohodkov itd.

Delo nas vseh se torej prepleta in dopolnjuje. Pri izvrševanju naloga vsakdo nosi večjo ali manjšo odgovornost, več ali manj prispeva k uspehu celotnega podjetja, kar je odvisno od izobrazbe, strokovnosti, delovnih navad in volje. Zakaj torej zavist, če je delo enega bolj ovrednoteno in delo drugega manj. Poglobimo se v samega sebe in izkoristimo za delo tisti del energije, ki smo jo porabili za kritiziranje in za podpiranje nezadovoljnosti, ki pride zlasti na dan ob ocenjevanju vrednosti delovnih mest. Res pa je, da so imeli Kitajci prav, ko so rekli, da je vsakemu oslu njegovo breme najtežje.

Ugodnosti članov AMZJ

Mnogi lastniki motornih vozil ne vedo, kakšne ugodnosti uživajo, če so člani Avto-moto društva. Zato naj vas seznanimo z njimi. Letos opravlja Avto-moto zveza za člane naslednje **brezplačne storitve**:

- letni tehnični pregled vozila,
- službo pomoč in informacije na poziv,
- pregled in nastavitev žarometov,
- pregled zavor,
- pregled podvozja avtomobila,
- službo pravne pomoči prek svojih pogodbenih odvetnikov in
- pravno pomoč in zaščito v inozemstvu.

Vsak član dobi:

- knjižico **auto turing** pomoč s kuponi za brezplačne storitve,
 - mesečno člansko glasilo **Moto revijo**,
 - informativni priročnik **Kompas AMSJ**
 - nalepico za avtomobil in obesek za avtomobilske ključe.
- Članom je lahko na voljo:**
- kreditno pismo v vrednosti

8.000 dinarjev za pomoč pri potovanju v **Jugosaviji**,

— kreditno pismo za plačilo storitev in pomoči v **inozemstvu** v vrednosti 500 švicarskih frankov s kuponi za vrnitev poškodovanega ali pokvarjenega vozila in potnikov v domovino,

— mednarodna knjižica za **taborjenje**, ki daje pravico do posebnih ugodnosti v avtokampih v Jugoslaviji in v tujini,

— ugodnosti, ki jih dajejo pri svojih storitvah delovne organizacije, vključene v sistem AMZJ PRIPOROČA.

Vseh teh ugodnosti je lahko deležen le tisti voznik motornega vozila, ki se včlani v avto-moto društvo. Zato številu članstva iz leta v leto narašča.

V AMZJ se lahko vključite pri svojem področnem avto-moto društvu.

Izberite poverjenika v svojih delovnih organizacijah.

Praktikanti opazijo, odgovorni ne!

VEVČE, MARCA — Učenci poklicne papirniške šole se morajo na zaključni praksi seznaniti vsaj s tremi enostavnejšimi delovnimi mesti v proizvodnji. V času prakse pišejo tudi dnevnik.

Objavljam odlomek iz dnevnika praktikanta. Na njegovo vsebino menda ni potreben komentar. Takole piše:

Sreda, 1. III. 1971 — od 6.—14. ure. Pripravljamo snov za srednje fini pisalni papir. Predpisana stopnja mletja je 45 °SR. Meril sem °SR. Presenetilo me je, ker sem nameril 29 °SR, mlinar pa je snov spustil v mešalno kad. To se mi ne zdi pravilno.

Četrtek, 2. III. 1972 — od 6.—14. ure. Iz holandca so vzeli holandski valj in ga odpeljali v popravilo. Treba je zamenjati nože, ker so že preveč izrabljeni. Meril sem stopnjo mletja, ki je bila približno enaka včerajšnji.

Kako naj se tovarna na tak način približa kupcu?

Iz delovnega dnevnika

ZDRUŽENE PAPIRNICI LJUBLJANA

Gibanje proizvodnje v mesecu februarju 1972

	Plan	Doseženo	I.—II. 1972	I.—II. 1971
Klasični papirji	100	103,8	91,7	91,7
Premazni papirji	100	104,7	51,9	47,6
Skupaj	100	103,8		
Lesovina	100	101,3	55,4	85,3

Proizvodnja papirja je bila glede na manjše število obratnih dni visoka, kar je večidel posledica znižanih zalog nedokončane proizvodnje, povprečno višjih hitrosti PS ter višjih gramskih tež papirjev. Kot običajno smo izdelali največ ofset papirjev, več, ko navadno, peresnolahkih papirjev, ciklostila ter bankposta. Papirji z nižjimi gramskimi težami, kot pelure in mehano-grafski papirji so zastopani z manjšim deležem. Zastoji PS so bili na običajni višini, nad lanskoletnim povprečjem pa se je gibal izmet (v II. 72 7,95 %, v letu 1971 7,41 %).

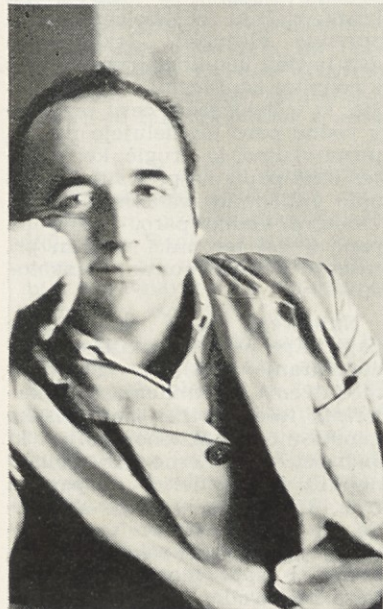
Proizvodnja premaznih papirjev je kljub 7-dnevniemu remontu presegla planirano višino, ker smo znižali nedokončane zaloge. Od celotne količine smo izdelali ca. 63 % obojestransko premaznih papirjev. Izmet je bil nekoliko višji (16 %), zastoji brez remonta pa znatno nižji (24 %).

Plan proizvodnje lesovine smo dosegli, ker smo večji del obratovali z obema brusilnikoma.

Ob fužinskem jezu ali »graščaki« pripovedujejo

VEVČE, MARCA — Iz naših prejšnjih pisanj že marsikdo ve, da je grad Fužine sezidal tedanji ljubljanski župan Vid Khisel leta 1528. Znano mu je morda tudi, da je ta grad za 42.000 Fl. po 300 letih ali natančneje 27. junija 1825 kupil ustanovitelj Papirnice Vevče Fidelis Terpine od tedanjih lastnikov — jezuitskega kolegija v Trstu. Neposredno nato je pokupil tudi vodne sile, ki jih je tvoril manjši slap Ljubljaničice, skupno z dvema mlinoma na desnem bregu in tremi na levem bregu. Modernizirani mlini so zakladali z moko vso tedanjo Ljubljano z okolico in tudi Trst. Podrl in preuredil je stare kovačnice — fužine, po katerih so ljudje začeli poimenovati kraj, ki se je prej imenoval »Kaltenbrunn« — Studenec.

Po seriji naših reportaž po oddelkih podjetja pa nas seveda zanima tudi to, da je danes na desnem in levem bregu Ljubljaničice na Fužinah hidroelektrarna, ki delno napaja z električnim tokom vevški obrat in da tam dela pet strojnikov HC s svojim vodjem. To so: Milan Izgoršek, vodja obrata in strojniki HC Milenko Arandjus, Franc Globokar, Rudolf Heine, Milan Kocjan in Silvo Morela.



Milan Izgoršek

Tisto dopoldne je bilo na levem bregu kar živahno. Turbine so grmele, dva ključavničarja sta si dala opravka okoli njih, elektro-tehnik Lado Lešnjak in električar Jože Anžur sta delala pri trafo postaji, pa še redno delo v obratu, pa še velika in narasla Ljubljaničica. Kljub temu je tovariš Milan Izgoršek našel čas za kratek pogovor, ko je že prej med ključji, kleščami, izvijači, kladivi in drugim orodjem našel šilce konjaka, ki ga hrani, če pride kak gost »ali če koga hudo po trebuhu zavija«. In je povedal:

»Tovariš Milan, po odhodu tovariša Bohorča v pokoj si prevzel mesto vodje HC Fužine. Kako se počutiš na novem delovnem mestu?«

»Na splošno sem zadovoljen. To delo opravljam že skoraj pol leta. Da pa bi ga ocenjeval, se mi zdi še prezgodaj. Saj poznaš pregovor: »Nova metla dobro pometaj«. Ne mislim nič pometati, mislim pa, da bom uspel in delno sem že. Ker smo fužinci republika zase, oddaljeni skoraj 3 km od tovarne, upam na dobre odnose med tovarno oziroma vodstvom energetike ter vodstvom vzdrževanja in nami.«

»Kako misliš to z vzdrževanjem?«

»Imam občutek, da sem zajel v začetku s preveliko žlico. V delavnicah včasih malo preveč sitnim za popravilo tega ali onega, vendar vedno skušam, da bi bil obrat HC čimbolj urejen, s čim manjšimi zastoji.«

»Pred leti je bilo v HC Fužine zaposleno precej več strojnikov kot sedaj. Kako se zmanjšanje zaposlebe pozna pri delu in proizvodnji?«

»Res je bila pred leti izvršena rekonstrukcija visokonapetostnega stikališča. Ob tem času so bila ukinjena tudi delovna mesta na desnem bregu HC. Včasih se je dalo pri večjem številu ljudi napraviti več manjših popravil, zdaj pa je to malo težje, vendar upam, da bo delo, z dobro voljo in priza-

devnostjo, ki jo vsi kažejo, teklo nemoteno. Tudi obrat sam se bo izboljšal. Strojniki so samo na levem bregu, vsaki dve uri pa kontrolirajo obrat na desnem bregu. Na tej strani pa so tudi kontrolni instrumenti, ki so nam v pomoč.«

»Kakšna je kapiteta HC?«

»Imamo tri Francisove turbine. Ena na desnem bregu, z zmogljivostjo 1200 kVA, dve pa na levem bregu s kapaciteto 625 oziroma 650 kVA. Seveda pa je proizvodnja odvisna od stanja vode.«

»Kakšni so medsebojni odnosi vseh zaposlenih v HC?«

»Tega vprašanja sem zelo vesel, in moram reči, da se kar dobro razumemo. Upam na najboljše še naprej, posebno pa me veseli, da so fantje tudi med seboj prijateljsko razpoloženi.«

»Sedaj pa še privatno. Tvojo fotografijo sem videl tudi na ploščah med skupino ansambla »Borisa Kovačiča«. Kdaj si začel z glasbeno dejavnostjo?«

»S tem sem začel, ko sem bil star 13 let, pri litijski godbi na pihala. Tam sem igral S-klarinet kar nekaj let. Kmalu smo ustanovili manjši ansambel v Šmartnem pri Litiji. Ta je igral večinoma na mladinskih plesih in drugih prireditvah. Pri Kovačiču sem bil od vsega začetka kot prvi član. Tu je bil moj instrument kitara.«

»Slišal sem, da sedaj ne sodeluješ več, kako to?«

»Kvaliteta tega ansambla je že tako visoka, da z vadbo doma ne uspem več. Če se po svoje izrazim, ne morem obdržati kondicije.«

»Če bi ti bilo dano, da bi si še enkrat izbral poklic, ali bi postal glasbenik ali električar?«

»Moj sedanjí poklic mi je nad vse všeč, vendar pa se mi glasbena stran mojega srca trga, ker nisem postal glasbenik.«

»Koliko plošč si posnel?«

»Vsega skupaj jih je bilo kar 28. Od tega največ pri Kovačiču, snemal pa sem tudi pri drugih ansamblih. Glasbeno še nisem popolnoma umrl. Če ne igram, sem kar nervozen. V povojih je nov ansambel, pri katerem bom sodeloval. Pridno vadimo, upam, da se bo o tem kmalu kaj slišalo.«

»Ali ti leži še kaj na srcu?«

»Osebnost ne, pač pa je moja želja, da bi uredili vrt na desnem bregu Ljubljaničice pred našo stavbo, ki je sedaj zelo zapuščen. Primerno bi bilo urediti steze, malo zelenic in zasaditi nekaj vrtnic ali podobnega cvetja, ki popestri okolico in jo napravi prijetnejšo. Starejši pravijo, da je bilo v prejšnjih letih tam lepo. Tudi fasada stavbe in pride po navadi lažna domov, pa sem ravno kupal žgan-



Silvo Morela

»Tovariš Silvo Morela, saj dovolite kakšno vprašanje. Koliko časa ste že na delovnem mestu strojnika?«

»Strojnik na Fužinah sem že deset let. Prej sem delal na železnici. Izučen sem kot kovač, vendar sem tam delal vseskozi ključavničarska dela.«

»Kako kaj gre delo?«

»Ja, hvala. Važno je, da je obratovanje normalno. Včasih pride



Franc Globokar

tudi do težav. Hudo je ob prevelikih vodah, še bolj pa, če je vode premalo. Takrat lahko proizvajamo komaj 150 kW. Pride tudi do raznih težav ob nevihtah, ki nam obratovanje zmedejo. Nastajajo komplicirani izklopi vseh treh generatorjev. Strojnik takrat ne sme brezglavo planiti, pa tudi ne čakati. To so sekunde, ki se zdijo dolge kot minute in že moramo ukrepati. Centrala zahteva človeka, potem pa je delo v redu opravljeno.«

»Lansko leto ste se vselili v novo hišo ob Litijski cesti. Kako ste jo zidali?«

»Pretežno sem delal sam vse vrste del, tudi zidarska, če je bilo treba. Zaradi pomanjkanja denarja sem gradil več kot tri leta. Imel sem precejšnje težave, ker sem delal na črno, vendar se je kasneje vse dobro izteklo in uredilo. Sedaj naša štiričlanska družina z zadovoljstvom stanuje v prijetnem, lastnem domu.«

»Ali veste za kak smešni dogodek z delovnega mesta ali okolice?«

»Ja. Najbolj smešno, obenem pa tudi zanimivo se mi zdi to, da dostikrat, zlasti ponoči ob sobotah in nedeljah, prihajajo ljudje trkat na vrata našega obrata in zahtevajo kavo ali pijačo, češ da v takem okolju, sredi gradu, bi morala biti gostilna in da verjetno tudi je. Včasih je kdo prav siten in ga le s težavo odženem. Za potešitev najhujše žeje pa mu ponudim kar našo surovino — vodo.«

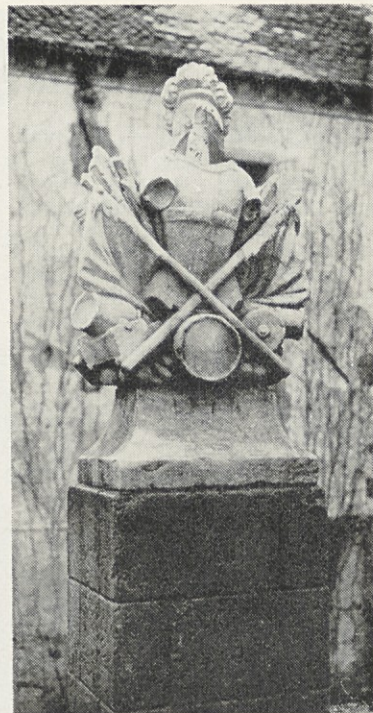
»Franc Globokar, oprost, da sem te »snel« kar od doma, ko nisi sedajle na izmeni. Ali je kaj narobe?«

»Skoraj bi bilo. Žena je v Ljubljani in pride po navadi lažna domov, pa sem ravno kupal žgan-

ce. Ko končava ali pa še prej, bo žena že doma, pa bo nadaljevala in zabelila, tako da bova lahko kar za mizo sedla.«

»Koliko časa si že na Fužinah?«

»Dvajset let in več je že minilo. Ko sem prišel v tovarno, sem najprej delal na lesnem prostoru kot merilec lesa. Po internaciji v Gonarsu, Padovi in Peruggi sem zbolel in tega dela nisem mogel več opravljati. Premeščen sem bil



Ob vhodu v fužinski grad

Količevci v pisanju in objavljanju zanimivih člankov bolj aktivni kot Vevčani. Ne zdi se mi prav, da naši strokovnjaki tj. vodje sektorjev in oddelkov tako malo obveščajo svoje sodelavce o svojem delu, gospodarjenju in podobno. Delavci radi preberemo vse o dogajanjih in želimo biti obveščeni.«

»Kaj pa počutje?«

»Saj vidiš, starava se. Z delom sem pa zadovoljen, tudi odnosi med sodelavci so vedno boljši, lepši in bolj prijateljski, zlasti v zadnjem času. Upam, da bo tako ostalo vsaj še do moje upokojitve, ki ni več tako daleč, morda nekaj čez dve leti.«

»Rudolf Heine, tudi vi imate verjetno že domovinsko pravico na Fužinah?«

»Prišel sem leta 1960, delal eno



Rudolf Heine

imeli tečaj, ki je bil z zakonom predpisan. Dosegel sem to kvalifikacijo, za kar sem tudi dobil spričevalo, ko sem opravil republiški izpit za strojnika HC.«

»Znano je, da si bil član prvega delavskega sveta Papirnice Vevče. Ali si bil kasneje še kdaj in kaj misliš o samoupravljanju pri nas?«

»Pozneje sem bil član delavskega sveta še dvakrat, tudi takrat, ko smo se združili z Medvodami, ko smo se pa razšli pa ne. Takole ponoči, ko smo strojniki sami v obratu, večkrat premišlujem o vsem mogočem. Prebiram naš časopis in vidim, da je precej pohvalnega, so pa tudi težave z gospodarjenjem in poslovanjem, zlasti je to opaziti zadnje čase. Na sejah delavskega sveta pa mi, preprosti ljudje, največkrat težko razumemo poročila in ostalo vsebino sej. K besedi se oglašamo lahko le pri enostavnejših problemih. Mislim, da so razlike med pravicami delavca sedaj in pred vojno očitne.«

»Kaj bi rad povedal za naš časopis?«

»Papirnica Vevče je v primerjavi s Količevim in Medvodami večja. Vendar se mi zdi, da so

leto, nato pa odšel za strojnika v črvarno. Po enem letu sem se vrnil.«

»Kakaj ste se vrnili?«

»Tako sva se zmenila z vodjem energetskega oddelka, tov. ing. Jeri, ki je rekel, da naj le pridem nazaj, če mi drugje ne bo všeč. Res mi ni bilo.«

»Stanujete v gradu, kako vam je všeč stanovanje?«

»Vse v najlepšem redu. Sem zadovoljen in zdrav, ker je stanovanje suho, prostorno in svetlo. Imam tri sobe z vsemi pritliklami. Ni kaj reči. Imam štiričlansko družino, tj. ženo in dva otoka. Žena ni zaposlena. Prvi sin je star 18 let in je skladiščnik pri Nami, drugi pa hodi v 4. razred osemletke in se kar rad uči. Med obema sinovoma je razlika v tem, da se eden rad uči in težko, drugi pa lahko, se pa noče.«

»Ali se spomnite kaj veselega z dela v HC?«

»Prisrčno smo se nasmejali takrat, ko smo pred rakami ob veliki vodi vlekli iz vode zajeten hloď. V vodo je padel Malenko Arandjus in se komaj z našo pomočjo skobacal iz nje. Po omarah smo nabrali različno staro obleko

Nadaljevanje na 4. strani

Vlaga v papirju

VEVČE, MARCA — Za kvaliteto potiskovanje papirja je vsebnost vlage v papirju odločilnega pomena. Kot se človek najbolje počuti v ozračju, ki mora biti dovolj toplo in vlažno (20° C in 35—60° r. vl.) tako je tudi s papirjem. Tiskanje papirja v prostoru z enako klimo je brez do-

datnih težav. V taki klimi je namerč dimenzijska stabilnost papirja največja in pa zaradi zadostne prehodne vlage se papir ob navlaženju pri ofset tisku ne guba. Tako gubanje povzroča namreč neenakomerno raztegovanje papirja zaradi vlage, kar v tiskarskem stroju povzroči gubo. Papir,

ki ne vsebuje dovolj vlage ob prehodu v vlažnejše ozračje, vsrka vodo vase in zaradi tega postane valovit.

To so najvažnejši vzroki, zakaj mora papir vsebovati zadostno količino vode in s tem tudi vlage. Tak papir je zmožen prilagoditi se okolju, sicer pa se šele skuša prilagajati, kar povzroča predhodno omenjene težave.

Pri samem zraku razlikujemo dve vrsti vlage in sicer: absolutno vlago, ki je kot merilo za v prostoru vsebujočo količino pare in nam pove koliko gramov vodne pare je navzoče v m³ zraka. Maksimalno, torej do nasičene točke, lahko pri temperaturi 20° C vsebuje 1 kp zraka, 14,4 g vodne pare in temu primerno en m³ zraka 17,3 vodne pare. Ako se ta količina prekorači, je zrak z vodno paro prenasiten in nastopi pojav megle dva pojma in sicer:

$$\text{Vlažnost} = \frac{\text{iztehtano pred sušenjem} - \text{po sušenju}}{\text{iztehtano po sušenju}} \times 100\%$$

$$\text{Suhota} = \frac{\text{iztehtano po sušenju}}{\text{iztehtano pred sušenjem}} \times 100\% \text{ (absolutno suho)}$$

Pri izdelanem papirju je najbolj važna ona vlaga, s katero je papir v razmerju s klimo prostora, v katerem se nahaja, oziroma dodeluje ali tiska. Ta klima ravnotežnega stanja (idealno je 48—55 % relativne vlage pri 20° C) je odvisna od različnih faktorjev pri sami izdelavi na papirnem stroju in sicer od samih vlaken, mletja, načina odvodnjavanja in sušenja papirnega traku. V konstantni klimi se želi vsak papir tej klimi tudi prilagoditi, ker je papir porožen list iz prepletenih vlaken, zapolnjenih s polnili, se mednje z lahkoto vrine voda, ali pa izpari, če pride papir v preduhu okoli.

Za doseg pravilne vlažnosti papirja se poslužujemo različnih načinov. Po zapustitvi papirnega stroja vsebuje papir običajno tri do šest procentov manjšo vlago, kot je vlaga ravnotežnega stanja. Papir je tukaj do neke mere presušen. Zamislili bi si, da je mogoče sušenje papirja prekiniti pri zaželeni doseženi suhoti, oziroma še vedno dovolj veliki vlažnosti papirja. Tak način pa je vse prej kot enostaven, čim bolj vlažen papir zahtevamo za nadaljnjo uporabo. To si lahko razložimo takole: Vsak papirni list, ki je prepuščen suhemu toplemu zraku, se krči zaradi značilnosti njegovih vlaken. Zaradi prekinjenega sušenja ostanejo v papirju notranje napetosti. Te pospešujejo še premočni vleki v sušilni skupini in premočno napetje sušilnih klobučevin. Druga težava, ki nastopi pri takem sušenju je, da ne moremo dobiti enakomernega pročila suhote papirja preko celotne širine papirnega traku. Običajno imajo robovi papirja tendenco, da se presuše in ostanejo bolj suhi kot sredina papirnega traku. Razlike suhote papirnega traku se pojavljajo lahko tudi v trakovih,

ali kondenzacije na površini. Običajno zrak ni nasičen z vodno paro, temveč je delno nasičen, kar označujemo z relativno zračno vlago. Ta pa označuje razmerje dejanske vsebine vodne pare v zraku nasproti tej, ki jo zrak pri isti temperaturi lahko vsebuje. Tako pojmuje pod 65 % relativne vlage zraka tak zrak, ki vsebuje le 0,65 maksimalne količine vodne pare, ki bi jo zrak lahko vseboval. Tako relativno vlago zahtevamo v klimatiziranih prostorih, medtem ko v tiskarnah vlada nekoliko bolj suha klima, običajno 55 % relativne vlage. Tej klimi mora biti tudi papir enakovreden, sicer lahko zaradi neenakosti povzroča nam znane težave.

Tako pri papirju razlikujemo več vrst vlažnosti. Pod imenom vlažnost papirja označujemo količino vode v gramih na vsakih 100 g absolutno suhega papirja. Določilo jo na ta način, da papir sušimo v pečici pri 105° C toliko časa, da vsa voda izpari. Poznamo

nasičene pare. Tretji način pa je ta, da s klobučevino prevlečenim valjem vlačimo gumasti valj ter z njim pritiskamo na papir, ta se posebno uporablja za pisalne papirje.

Za satinirane papirje, ki jih za ta način dodelave močnejše vlažimo pa je še vedno najbolj primeren star način vlaženja z vlažilno ščetko. V bani z vodo rotira ščetka, ki s spreminjajočo hitrostjo meče različno količino vode na papir. Regulacija dodajanja vode pri tem znaša tudi 1 : 25. V idealnem primeru meče ščetka vodo enakomerno po celotni širini. Zelo važna je finost kapljic, ker sicer povzroča lahko valovitost papirja. Seveda je tudi za te papirje najbolj uporabljiv način vlaženja s šobami, ker lahko po pasovih nastavljammo zaželeno vlažnost papirja.

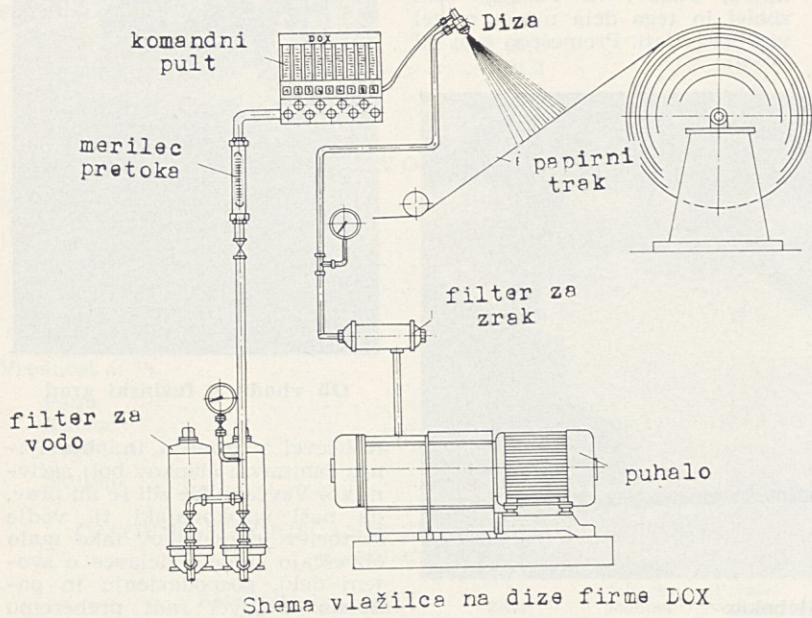
Naslednji način vlaženja, ki ga uporabljajo posebno za tiskovne papirje pa je s kondicionirnimi stroji. Pri njih ustvarimo s pravilnim reguliranjem vlažnosti in temperature klimo, ki se je papir navzame. S temi napravami privedemo papir v razmeroma kratkem času v zaželeno stanje pravilne vlažnosti. Razlikujemo dva načina kondicioniranja. Prvič z vodnimi kapljicami v obliki megle, ki v določenem času preidejo v vodno paro ter delujejo na papirna vlakna, in drugič, ker delujemo na papir najprej s toplim in nato s hladnim zrakom. Ta zrak, vsebujoč vodno paro, deluje na papirni list ter uniči v njem pri sušenju nastale notranje napetosti.

Najnovejši način za vlaženje papirja pa je elektrostatično kondicioniranje. Pri tem ustvarimo med dvema elektrodama, med katerima teče papirni trak, visoko napetostno električno polje, ki omogoči enakomerno porazdelitev nabitih vodnih delcev na papirni trak, ki teče prek druge elektrode. Prvo elektrodo pri tem predstavljajo brizgalne šobe. Za vse te brizgalne šobe moramo uporabljati čisto vodo, zato so jim priključeni še dodatni agregati kot filtri, mešalci vode ter črpalke, kar vse močno podraži te naprave. Če pa pomislimo, da se pri tem prodaja voda po ceni papirja, pa je to malenkostni izdatek, posebno če si s tem prihranimo marsikatero reklamacijo na račun nepravilne vlage ter v zvezi z njo tudi zunanega videza papirja.

Deloma navlažujemo papir tudi s prehodom skozi klejno stiskalnico, vendar se te uporabljajo običajno za nanašanje emulzij za poplavljanje tiskarskih lastnosti papirja. Ker ne smemo voditi v klejno stiskalnico presušenega papirja (80—90 % suhote), ostanejo v papirju še vedno notranje napetosti, ki z ostalimi napakami neenakomerno suhega papirja še bolj poudarijo slabosti izdelanega papirja.

Tako ostaja papirničar še vedno pred dejstvom: ali z modernim strojem izdelati kakoviten papir, ali pa pri starem stroju z investicijo, ki se lahko kar kmalu povrne, ustvariti pogoje za izdelavo kakovitega papirja.

ing. J. H.



Schema vlažilca na dize firme DOX

Ob fužinskem jezu ali »graščaki« pripovedujejo

Nadaljevanje s 3. strani

in ga zasilo napravili v suho. Za revijo mode, kot maneken, takrat ne bi bil. Prav njemu pa smo se tudi smejali na neko pustno sredo, ko je po Ljubljani priplaval na rake krsta, v kateri so nekje v Mostah ali v Ljubljani pokopavali pusta. Krsto smo spravili v skladišče k olju. Ko je Milenko odprl vrata, da bi vzel olje za mazanje turbin, se je tako prestrašil, da smo ga komaj spravili k sebi. Celo noč je bil potreben tolažbe. Ta naš strah ni bil utemeljen, pač pa imamo v resnici včasih neprijetne občutke, ko ponoči vsaki dve uri kontroliramo obrat na desnem bregu in mora-

strojnika vodnih turbin. Prej sem delal v mizarski delavnici, na lesnem prostoru, kot paznik na I. papirnem stroju, pa tudi strojna dodelava mi ni neznana. To pa je bilo še pred vojno. Potem sem napravil interni tečaj za strojnika turbin, nato pa sem si v Ljubljani na strokovnem tečaju pridobil kvalifikacijo in republiško priznanje upravljalca vodnih turbin in elektro naprav.

»Ob 21-letni prisotnosti na tem delovnem mestu se je gotovo zgodilo kaj zanimivega. Povej nam kaj o tem.«

»Res je bilo dosti prijetnega in neprijetnega. Najbolj neprijetno pa mi je, kadar moram javljati notranji upravi o utopljenicah, ki se ujamejo na rakah. V času mojega službovanja je bilo teh nesrečnikov, ki so si vzeli življenje ali pa ponesrečili, že res lepo število. Dogodilo se je celo, da sem moral dvakrat v eni noči telefonirati. Za prvič so mi verjeli in prišli, za drugič pa so mislili, da se norčujem. Pripomniti pa moram, da je to število zadnja leta vedno manjše.«

»Ali ti leži še kaj na srcu, kar bi rad javno povedal?«

»Nič posebnega. Kot si verjetno sam opazil, smo prostore HC malo obnovili. Prav pa bi bilo, da bi se na strojnike HC malo bolj gledalo. Sicer delo ni težko v primerjavi z nekaterimi drugimi deli v tovarni, velik pa je ropot. Kar 95 fonov so namerili. To vpliva na naše slušne organe, saj je skoraj vsak upokojen strojnik na Fužinah vsaj malo naglušen. Pa tudi na živce nam gre ropot. To bi se moralo vsaj pri dopustu upoštevati. To čutim, vsako leto, ko se vračam z dopusta. Takrat sem kakor prerojen. Že več let hodim stalno na isti kraj, na otok Lošinj, kjer mi je najbolj všeč. Pa tudi pozdravim se, ker imam malo astme.

Še o delu: je že tako, če se človek dobro razume z delovodjem, napravi več kot zmore. Doma: v družini je vse O.K., vsi smo pri kruhu.«

Žal nam je, da se nismo mogli pogovoriti tudi s šestim članom fužinskega kolektiva tov. **Milenkom Arandjusom**, ker je bil v tistih dneh ravno bolan. Pri čiščenju prostorov ob vodni turbini mu je na lestvi spodletelo in si je baje zlomil rebra. Želimo mu skorajšnega okrevanja.

Zapisal R. S.



Milan Kocjan

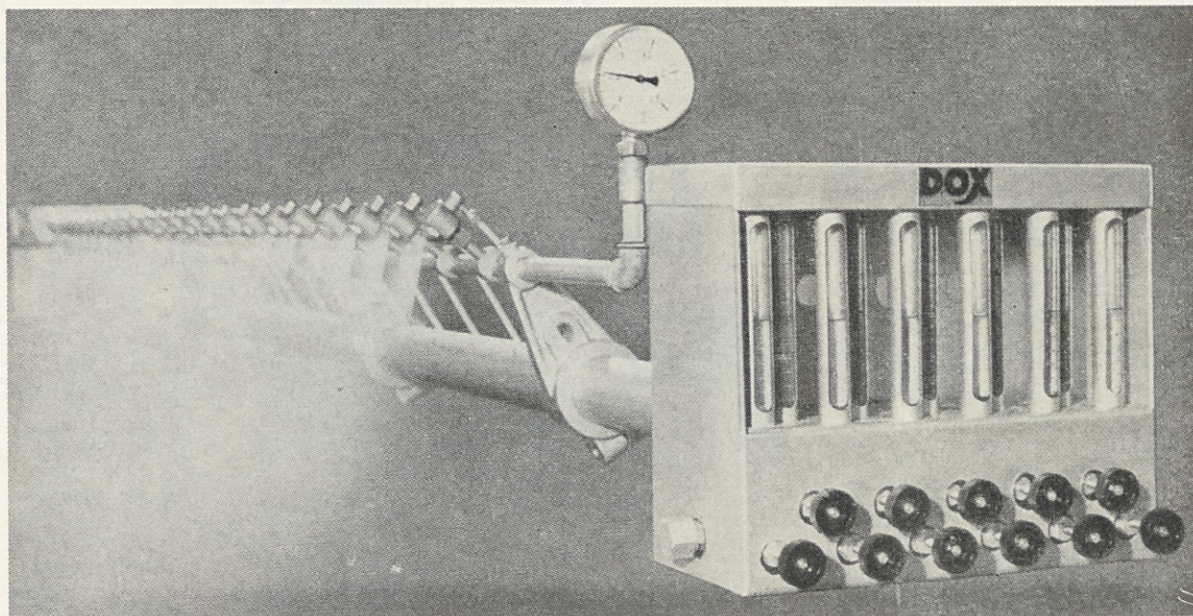
mo hoditi prek mostu. Na cesti ali pa celo v prostorih HC nas nadlegujejo ljudje, ki ponoči odhajajo iz bližnje gostilne.«

»Ali prebirate Naše delo?«

»To pa redno. Imam pa nekaj pripomb. Zelo rad rešujem križanke, želim, da bi bilo več skandinavskih, različna vretena, zlogovnice in podobne pa mi niso preveč pri srcu. In še, da bi več pisali o papirnici Vevče, najbolj me zanimajo članki o poslovanju v podjetju, kaj se je sklenilo, kaj napravilo in kakšni so načrti.«

»Milan Kocjan, od Fužincev si ti menda najstarejši?«

»Res je. Najdalj sem na Fužinah. Že kar 21 let opravljam delo



Vlažilec med obratovanjem

Dela samoupravnih organov

KOLIČEVO, MARCA. — V zadnjih nekaj številkah Našega dela nismo objavljali sklepe organov samoupravljanja, zato v tej številki objavljamo najvažnejše sklepe delavskega sveta, poslovnega odbora in odbora za medsebojne odnose, ki so bili sprejeti v decembru 1971 ter januarju in februarju 1972.

Delavski svet je imel v decembru 2 seji. Prva od teh je bila posvečena usklajevanju samoupravnih aktov s samoupravnim sporazumom in pa stališčem političnega akta do aktualne problematike v kolektivu.

Kot je članom kolektiva znano, so bila določena vprašanja iz delovnih razmerij, zlasti pa s področja delitve osebnih dohodkov, v sporazumu drugače urejena kakor so bila v naših pravilnikih. Ker je samoupravni sporazum nadrejeni akt samoupravnim aktom, je bilo nujno, da se interni akti podjetja prilagodijo. Spremembe so se nanašale predvsem na nočno delo, na delo na dan državnega praznika in druga vprašanja, o čemer je bilo že pisano v našem listu.

Na tej isti seji je delavski svet sprejel stališča političnega akta o aktualni problematiki v našem kolektivu. Tudi ta stališča so članom več ali manj znana, ker so bila obravnavana na mnogih sestankih v kolektivu.

Druga decembrska seja je bila posvečena v glavnem sprejemanju raznih planov za leto 1972. Tako je bil sprejet plan proizvodnje in realizacije, plan obratovalnih ur, plan investicijskega vzdrževanja, plan reklame in reprezentance. Plan proizvodnje predvideva, da bomo v letu 1972 proizvedli skupno 28.000 ton raznih izdelkov v skupni vrednosti 97.200.000 din. Od tega za domači trg ca. 21.500 ton in za izvoz 6.500 ton. Te količine so nekoliko višje kot je bila dejanska proizvodnja v letu 1971, zato bo potrebno vložiti dodatne napore tako v proizvodnji kakor tudi v drugih službah, da se predvideni plan doseže.

Plan obratovalnih ur predvideva 8.257 ur dejanskega obratovanja od 8.784 možnih koledarskih ur. To pomeni, da bodo stroji časovno izkoriščeni 94 %, kar je zelo visoko. Ta plan terjaja, da so vsa popravila in večja vzdrževalna dela v naprej planirana in dobro pripravljena. Po drugi strani pa nam tak visok odstotek izkoriščanja razpoložljivega časa zagotavlja rentabilnost proizvodnje.

Plan investicijskega vzdrževanja predvideva večja vzdrževalna dela na gradbenih objektih, tehnoloških napravah, elektro napravah in energetskih napravah. Skupni planirani stroški za investicijsko vzdrževanje znašajo 2.690.000 din. Kot je znano, so naše proizvodne in druge naprave že zelo zastarele in iz leta v leto terjajo večje vzdrževalne stroške. Zato je tudi plan stroškov investi-

cijskega vzdrževanja večji kot pa je bil za leto prej. Od investicijskega vzdrževanja je treba ločiti nove investicije, ki so še posebej planirane za leto 1972.

Za stroške reklame in reprezentance je delavski svet odobril 80.000 din.

V januarju 1972 je delavski svet imel ravno tako 2 seji. Na prvi seji, ki je bila 7. januarja, je delavski svet obravnaval notranjo problematiko v kolektivu, ki je nastala z odpovedjo delovnega razmerja nekaterih vodilnih in visokostrokovnih delavcev. Razmere v podjetju in medsebojni odnosi so se v letu 1971 zaostriili do take mere, da je delavski svet moral o tem zavzeti določena stališča. Prizadevanja članov delavskega sveta na tej seji so bila usmerjena v to, da se situacija pomiri, da se problemi nagrajevanja odložijo do izdelave analitične ocene delovnih mest ter da nekateri člani kolektiva svoje medsebojne odnose uredijo.

Druga januarska seja je bila posvečena problemom analitične ocene delovnih mest ter sprejemanju nekaterih finančno gospodarskih ukrepov za poslovanje v letu 1972. Poročilo o poteku analitične ocene delovnih mest so podali predstavniki Zavoda za produktivnost rada iz Zagreba. Na osnovi tega poročila in predlogov je delavski svet sprejel in potrdil novo organizacijsko shemo ter sprejel sklep o razponih v osebnih dohodkih. Sprejet je razpon med najnižjim in najvišjim dohodkom 1 : 4,5.

Od finančno gospodarskih ukrepov naj omenimo sklep o revalorizaciji osnovnih sredstev, določitev novih amortizacijskih stopenj za leto 1972, določitev planske vrednosti točke za obračun OD ter pooblastilo poslovnemu odboru, da sprejme dokončno delitev dohodka za leto 1972.

Na tej seji je delavski svet izvolil novega predsednika tov. Jakoba Zanoškarija.

V februarju je bila ena seja delavskega sveta in je bila v celoti posvečena sprejemanju zaključnega računa za leto 1971.

Poslovni odbor je v decembru imel 3 seje. Vse so bile v glavnem posvečene poslovno gospodarskim problemom podjetja; med drugim je sprejemal operativne plane proizvodnje, plan nadurnega dela, obravnaval popis sredstev podjetja in potrditev inventure, sprejel informacijo o razgovorih s tujimi podjetji v zvezi z rekonstrukcijo tovarne ter sprejel predloge gospodarskih planov za leto 1972, o čemer je bilo govora pri sklepih delavskega sveta.

V januarju je imel poslovni odbor 2 seji, na katerih je ravno tako obravnaval in sprejel operativni mesečni plan za januar, potrdil izvršitev nadur za mesec december 1971 in sprejel novi plan za mesec januar 1972. Obravnaval in sprejel je tudi predloge finančno gospodarskih ukrepov za leto 1972, ki jih je pred-

ložil delavskemu svetu v sprejem. Sprejel je tudi plan stroškov varstva pri delu za leto 1972, ki predvideva 1.348.000 din sredstev. Deloma so ta sredstva sestavni del investicij in investicijskega vzdrževanja, deloma pa so namenjena neposrednemu varstvu pri delu. Neposrednemu varstvu pri delu je namenjeno 20.000 din. Na februarjski seji je poslovni odbor sklepal na osnovi pooblastila delavskega sveta o dokončni delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Pri sklepanju o tej problematiki je poslovni odbor upošteval tako pravilnik o delitvi dohodka, kakor tudi samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov. Pravilnik o delitvi dohodka postavlja strožje delitvene kriterije kot samoupravni sporazum, zato je poslovni odbor sklenil, da pri dokončni delitvi dohodka upošteva določila pravilnika. Le-ta zagotavlja več sredstev za razširjeno reprodukcijo kot pa za osebne dohodke. Po sklepu poslovnega odbora je bilo iz dohodka namenjeno za osebne dohodke 23.713.100 dinarjev, kar daje delitveno razmerje OD proti skladom 68,9 : 31,1. Ostanek dohodka podjetja je bil razdeljen takole: 800.000 din za sklad skupne porabe, 8.954.000 za poslovni sklad in 931.000 za rezervni sklad.

Odbor za medsebojne odnose je imel po dve seji v decembru, januarju in februarju. Med vprašanji, ki jih je reševal na prvi decembrski seji (29. po vrsti) lahko omenimo obravnavo poročila komisije, ki je ugotavljala vzroke odhoda strokovnih delavcev iz podjetja in ga po daljši razpravi tudi sprejel. Poročilo sicer ni dalo zadovoljivega odgovora na zastavljeno problematiko, odbor pa je bil mnenja, da so nekatere ugotovitve v poročilu točne ter da



Komisija za analitično oceno delovnih mest razpravlja o pripombah na stopnje, ki so jih posredovali delavci

je treba tem problemom posvetiti večjo pozornost, pri kadrovske odločitvah. Druga zadeva, ki ju je odbor obravnaval na tej seji, je bila prošnja 90 delavcev, da se v našem podjetju uredi problem vračila stroškov prevoza na delo in z dela delavcem iz oddaljenih krajev. Odbor je zadolžil kadrovske službe, da zadevo prouči in izdela predlog za njeno rešitev. Od kadrovskega problemov, ki jih je odbor reševal na tej seji, naj omenimo imenovanje novega vodje energetike. Od prijavljenih kandidatov je izbral Radovana Nikolića, dipl. ing. energ., ki je bil po mnenju članov odbora, najbolj primeren.

Druga decembrska seja je bila posvečena nagrajevanju delavcev na lesnem prostoru in kadrovskim zadevam. Kadrovska služba je ugotovila, da so delavci na lesnem prostoru slabše nagrajeni kot delavci na transportu, zato predlaga, da se ta zadeva reši. Odbor je ugotovil, da problem nagrajevanja obstaja, vendar je menil, da je predlog slabo utemeljen in premalo pripravljen, zato ga je zavrnil in naročil, da se izdelajo



Tudi med odmorom so razpravljali o poslovnem poročilu in problematiki v podjetju

natančnejše analize in predlog bolje utemelji. Med kadrovske zadeve je obravnaval odpoved delovnega razmerja 2 ekonomskih tehnikov in drugih delavcev in sprejel sklep, da se dva delovna

delavskemu svetu kot predlog v odobritev, ker ni pristojen za dokončen sprejem. Bistvo novega načina nagrajevanja delavcev na lesnem prostoru je v tem, da se jim omogoči večji zaslužek ob normalnem prizadevanju oziroma jih spodbuja za večje učinke. Povečane so akordne postavke za prostorninski meter razžaganega lesa za delavce, ki delajo pri krožni žagi, vsi ostali delavci pa, ki delajo na lesnem prostoru, so nagrajeni v odvisnosti od doseganja norme žagarjev in čistilcev lesa, namesto na osnovi povprečne norme podjetja kot je to bilo doslej. Na podoben način so nagrajevani tudi vozniki motornih vozil v notranjem transportu. Pri tem je določena drugačna norma v zimskem času od norme v letnem času. Pogoji dela v zimskem času onemogočajo normalno doseganje učinkov, zato so zimske norme nižje od letnih. Računamo, da bo tak način nagrajevanja omogočil delavcem na lesnem prostoru, da ob enakih naporih kot doslej zaslužijo ca. 10—15 % več.

V predlogu za povračilo voženj delavcev na delo in z dela je predvideno, da se stroški prevoza povrnejo delavcem, in sicer v tako imenovanih zimskih mesecih vsem, ki so oddaljeni nad 5 km od tovarne, v poletnih mesecih pa se stroški povrnejo delavcem, ki so oddaljeni nad 10 km od tovarne. Izhodišče za oddaljenost se jemlje najbližja postaja javnega prevoznega sredstva in ne kraj stanovanja. Podjetje povrne stroške prevoza, zmanjšane za 20 dln, kar je predvideno s samoupravnim sporazumom.

Odbor je sprejel predlog plana sklada za rekreacijo, v katerem je predvideno, da bo za dopuste v letu 1972 porabljeno okrog 420.000 din. Nasproti letu prej je to precejšnje povečanje. Gornji znesek je izračunan na osnovi samoupravnega sporazuma, ki predvideva največ 600 din na zaposlenega na leto za dopuste. Ker imamo v našem podjetju pravilnik, ki ureja delitev tega sklada, je odbor bil mišljenja, da ta sistem razdelitve ostane tudi letos. To pomeni, da bodo tudi v letošnjem letu dobivali regrese poleg članov kolektiva še njihovi nespreskrbljeni svojci.

Obe seji v februarju sta bili posvečeni izključno kadrovskim Nadaljevanje na 6. strani



Odbor za medsebojne odnose pri reševanju kadrovske problematike

Delo sindikalne organizacije v letu 1971

KOLIČEVO, MARCA. — Pri pregledu dela, ki ga je sindikalna organizacija opravila v letu 1971, lahko ugotovimo, da je bilo njeno delo zelo razgibano in pestro. Že dejstvo, da je v minulem letu prišlo v Slovenijo oziroma Jugoslavijo do poostrenih stabilizacijskih ukrepov, eden teh je tudi družbeni oziroma samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov in delitvi dohodka, vidimo, da so bile pred sindikalno organizacijo pomembne naloge.

Sindikalna organizacija je vsa vprašanja v podjetju reševala skupno z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi.

Glavna skrb je bila posvečena delovnemu človeku. Zato smo



Tovariš Janez Cerar uspešno vodi odbor sindikalne organizacije

poslali delavce, najbolj potrebne okrevanje, v razna zdravilišča in okrevališča. Tako je šlo v letu 1971 na planine in morje 32 članov kolektiva, v zdravilišče pa 6 naših delavcev.

Sindikalna organizacija je poskrbela za že tradicionalno ozimnico in za nabavo gradbenega materiala.

IO je na svojih rednih in izrednih sejah obravnaval naslednja pomembna vprašanja:

- regresiranje članov kolektiva,
- problematika nagrajevanja,
- medsebojni odnosi;
- predlogi za spremembo pravilnikov in drugih aktov;
- II. kongres samoupravljalcev in priporočila ObSS.

Sindikalna organizacija je tudi v tem letu posvečala vso pozornost svojim obolelim članom, za-

to so v tej zvezi člani izvršnega odbora obiskali in obdarili vse tiste naše delavce, ki so dlje časa bolni. V našem podjetju je vsakoletni izlet upokojujencev že tradicionalna zadeva in tako je tudi bilo letos. Tokrat so si upokojujenci ogledali znameniti grad v Škofji Loki in se odpeljali v Trebijo v Poljanski dolini, kjer so bili primerno pogoščeni. Tega prijetnega izleta se je udeležilo skoraj 100 naših upokojujencev.

Za naše najmlajše je sindikalna organizacija tudi v letošnjem decembru priredila »dedka Mraza« in jim podarila lepe knjige in pakete slaščic. Prav tako je IO sindikalne podružnice organiziral srečanje žena ob 8. marcu, pripravil zanje lepo proslavo in gostitve.

Sindikalna podružnica že več let primerno podpira in aktivira športno dejavnost svojih članov. Tako je bilo tudi v letu 1971. Športniki Papirnice so sodelovali predvsem na obnovljenih športnih igrah papirničarjev Slovenije, na občinskih sindikalnih igrah in tekmovali v raznih ligah ter drugih prireditvah.

Športne igre papirničarjev so bile v letošnjem letu prirejene v treh delih. Tekmovanje v smučanju je bilo na Veliki planini pod okriljem Papirnice Količevo. Srečanja v streljanju, namiznem tenisu in šahu sta organizirali tovarni Ceršak in Sladki vrh, medtem ko je tekmovalje v malem nogometu, odbojki, kegljanju in plavanju priredila tovarna celuloze in papirja v Krškem. Na vseh teh tekmovanjih so športniki našega podjetja dosegli naslednje uvrstitve:

1. mesto: namizni tenis in šah
2. mesto: kegljanje

3. mesto: streljanje — moški in ženske, smučanje

4. mesto: plavanje

4. do 5. mesto: mali nogomet

5. mesto: odbojka

Gornja uvrstitev prikazuje, v katerih panogah so naši športniki bolj aktivni in trenirajo ali tekmujejo vse leto, katere panoge pa so manj privlačne in so zato tudi rezultati na tekmovanjih skromnejši.

Na občinskih sindikalnih športnih igrah, ki jih že več let zopred organizira občinski sindikalni svet Domžale, so športniki Papirnice dosegli tele uspehe:

1. mesto: namizni tenis, šah, kegljanje 6 × 100 lučajev, kegljanje borbeno

2. mesto: odbojka

3. mesto: smučanje

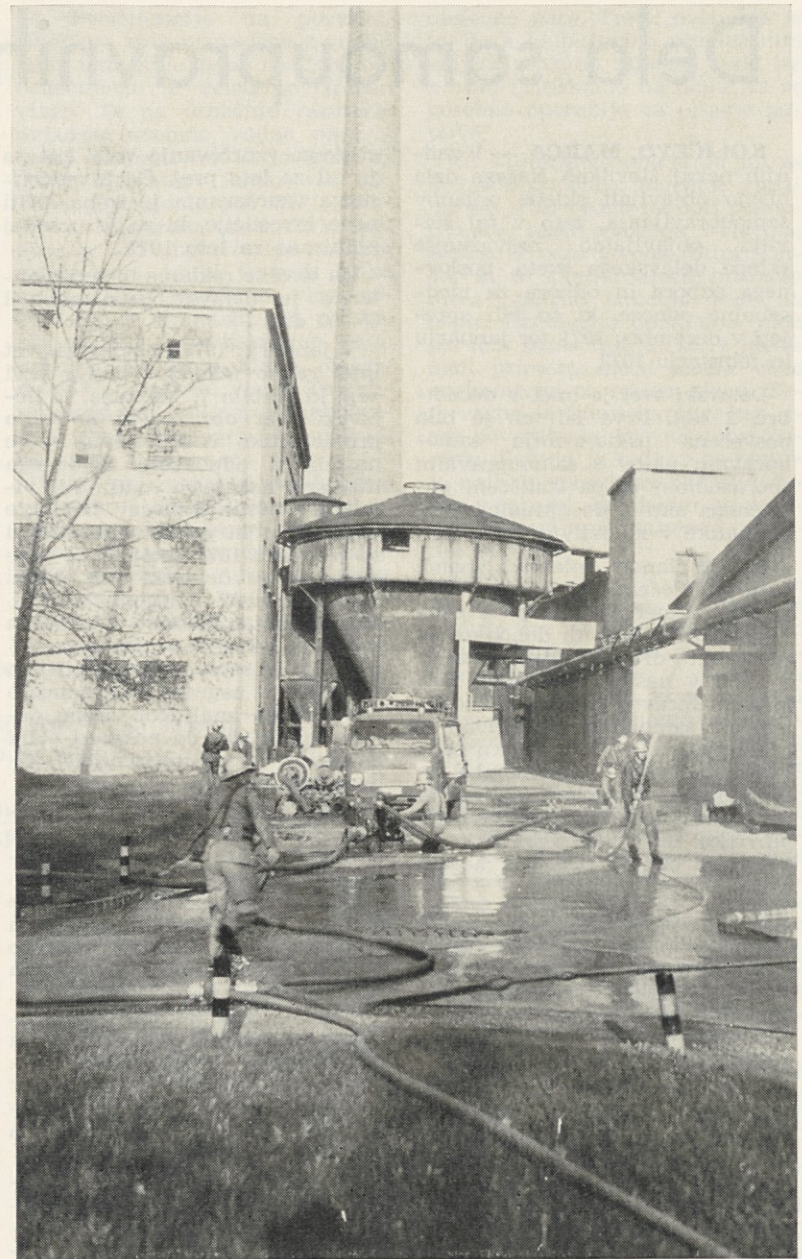
4. mesto: nogomet

Med posamezniki so na tem tekmovanju osvojili naši tekmovalci res lepa mesta. Tako so bili uspešni pri namiznem tenisu, kjer so jim pripadla prva tri mesta, v kegljanju pa so med več kot 200 nastopajočimi zasedli 1., 2., 4., 5., 6., 9. in 10. mesto.

Naši šahisti so sodelovali tudi na republiškem sindikalnem prvenstvu in med 19 ekipami zasedli odlično 4. mesto.

Nogometaši so poleg že omenjenih tekmovanj sodelovali tudi na tradicionalnem nogometnem turnirju, ki se ga udeležujejo 4 papirnice: Vevče, Količevo, Hallein in Beljak iz Avstrije. Letos je bil ta turnir na Vevčah in je zmaga ekipa prireditelja. Naše moštvo je bilo drugo, kar je lep uspeh.

Končno lahko ugotovimo, da so bili naši športniki v letu 1971 bolj aktivni kot nekaj let prej in da so dostojno reprezentirali svoje podjetje na športnem področju.



»Gori!« K sreči ne zares, samo zaradi preizkusa znanja in orodja

Letna konferenca PIGD Vevče

VEVČE, MARCA. — V torek 29. februarja letos so imeli gasilci v gasilskem domu letno konferenco prostovoljnega industrijskega gasilskega društva papirnice Vevče.

Konferenci je poleg predstavnikov podjetja prisostvoval tudi poveljnik ObGZ Ljubljana Moste-Polje, tovariš Janez Trkov.

Predsednik društva tovariš Mirko Škvorc je v poročilu lepo prikazal delo društva v preteklem letu. Trenutno ima društvo 26 aktivnih članov, kar pa je glede na velikost kolektiva odločno premalo. Med letom se sestava članstva ni menjala. Da pa je dotok mladih delavcev in tehnikov očitno premajhen, so tudi ugotovili. Zdi se, da jim to delo ni posebno pri-

jetno, čeprav so tudi oni zato poklicani. S tem, da so na požarno nevarnih mestih nameščeni ročni gasilni aparati, ni še storjeno vse za protipožarno zaščito podjetja. Imeti moramo tudi usposobljene ljudi. Žal tudi nekateri vodje oddelkov nimajo posluha za preventivno gasilsko delo.

Društvo ima sodobno opremo in tesno sodeluje s sosednimi društvi. Ni požara ali nesreče v naši občini, da se PIGD Vevče ne bi odzvalo klicu na pomoč. Zavedajmo se, da je naša pomoč potrebna tudi našim domovom, ne samo tovarni. Lahko pa računajo tudi na pomoč sosednih društev, če bi jo tovarna potrebovala.

V preteklem letu so bili večkrat klicani na pomoč. 26. marca

je gorela stanovanjska hiša v Zalogu, 13. 6. Petrol v Zalogu in 20. 8. stanovanjska hiša na Vevčah.

Operativni štab je organiziral skupno 36 vaj, od tega 26 šolskih, ki so bile namenjene vadenju tekmovalne desetine. Ostale vaje pa so bile namenjene izvežbanju kadra za primer nastanka požara in preventivnim pregledom ter vajam na področju posameznih oddelkov v tovarni. Praktične moke vaje so bile predvsem ob tistih objektih, ki so nevarni za nastanek požara. Pri vsem tem je vodstveni kader gledal tudi na to, da so člani pridobili znanje iz tehnike gašenja in reševanja. Udeležili so se tekmovanja ob 100-letnici gasilskega društva mesta Maribor. Tekmovanje je bilo v republiškem merilu. Naj omenim še to, da tako množičnega gasilskega tekmovanja še ni bilo po vojni na področju SRS. Nastopala so prostovoljna in industrijska društva ter ženske desetine iz cele Slovenije. Velika je bila tudi udeležba iz sosednje Avstrije. Na tem tekmovanju smo dosegli dober uspeh, saj smo dosegli 19. mesto med 210 nastopajočimi ekipami. V občinskem tekmovanju naše občine pa med industrijskimi ekipami I. mesto. V tem se tudi kaže delo in prizadevnost.

V plodnem razgovoru so zaželeli društvu v bodoče še veliko uspeha na preventivnem delu, saj v preteklem letu ni bilo nobenega požara v podjetju. Vodstvo podjetja zaupa društvu in smatra, da je sposobna protipožarna enota. Vendar z vse večjim napredkom tehnike in tehnologije se mora društvo strokovno in številčno izpopolnjevati. Učiti se moramo na napakah drugih, ne pa svojih, ker so te navadno zelo drage in nevarne za podjetje. Upamo, da bomo tudi v bodoče s pomočjo vodstvenega kadra in organov upravljanja ter celotnega

kolektiva kos nalogam, katere ima društvo.

Ob zaključku konference je predsednik ObGZ, tovariš Trkov, konferenco pozdravil, obenem pa razdelil priznanja starejšim in zaslužnejšim članom društva.

I. M.



Iz praktične gasilske vaje na območju tovarne. Na sliki: dolgoletni gasilec Slavko Hribar

Dela samoupravnih organov

Nadaljevanje s 5. strani

problemom. Na prvi je odbor obravnaval prijave na razpis vodilnih delovnih mest in sprejel naslednje kandidate: za vodjo komercialnega sektorja Nika Belšaka, dipl. ing. elektr., za vodjo finančno računovodskega sektorja Franca Lapajnet, dipl. oec. in za vodjo plansko analitskega oddelka Ljubiša Miliča. Istočasno je podaljšal mandat razpisni komisiji, ki ji je naložil, da razpiše mesto vodje kadrovskega splošnega sektorja in ponovno razglasi delovno mesto pravnika podjetja.

Na drugi februarjski seji je odbor obravnaval prijave za delovno mesto mojstra kovinske delavnice in med prijavljenimi kandidati izbral tov. Franca Brinovca.

Iz doslej navedenih sklepov je razvidno, da so organi samoupravljanja v zadnjih 3 mesecih imeli veliko pomembnega dela in da so sprejemali zelo važne odločitve za nadaljnje delo in poslovanje podjetja.



Člani delavskega sveta so z zanimanjem spremljali poročilo o poslovanju v letu 1972

Ali imaš rad življenje? No, potem ne razsipaj časa, ker je to gradivo, od katerega je življenje sestavljeno.

B. Franklin



Ing. Zoran Pirc si je izbral drugo delovno mesto. Ob njegovem slovesu so se v mizarski delavnici zbrali vsi vzdrževalci. Skoraj več kakor ob zborih volivcev

Naš razgovor

KOLIČEVO, MARCA. — Dosedanji predsednik tovarniškega uredniškega odbora glasila Naše delo tov. Stane Skok je s prvim marcem odložil to funkcijo, obenem pa je tudi prenehal biti član našega kolektiva. Odšel je na mesto sodnika pri Občinskem sodišču v Domžalah. Ob tem njegovem dvojnem »prenehanju« smo ga zaprosili, da za bralce našega glasila pove nekaj besed o sedanjem delu pri urejanju tega časopisa ter o svojem delu v našem podjetju.

— Stane, najprej te prosim, da poveš, kakšne težave si imel pri urejanju Našega dela?

— Težav je bilo več, največja pa je brez dvoma nastopila tedaj, ko je pisec obljubil, da

bo članek napisal do določenega roka, pa tega ni storil ali pa se je celo premislil in sem zaman pričakoval, da ga bom dobil. Ker pa je za vsako številko potrebno zbrati v posameznem podjetju okoli 30 tipkanih strani, pa si lahko predstavljate, da mi večkrat, ko sem moral članke odnesti v Ljubljano, ni bilo prijetno.

— Ali si razen težav imel še kakšno zadovoljstvo pri delu?

— Človek je vedno zadovoljen, če vidi, da mu je delo uspelo. Mislim, da so bili na področju internega obveščanja v našem podjetju v tem času doseženi precejšnji uspehi, kar dokazuje tudi to, da so delavci radi segali po časopisu in sedaj že prejema vsak svoj izvod.

— Kaj predlagaš svojemu nasledniku pri urejanju lista, da bi imel čim manj težav?

— Navadi naj sodelavce, da bodo dane obljube pravočasno izpolnjevali.

— Koliko časa si član našega kolektiva in kako si se počutil med nami?

— Član kolektiva sem bil 8 let in moram reči, da sem se z večino sodelavcev zelo dobro razumel.

— Kaj pa je glavni razlog za tvoj odhod?

— O tem ne bi želel govoriti.

— Kaj predlagaš našemu kolektivu za premostitev sedanjih težav?

— Mislim, da podjetje resnejših težav še ni imelo in želim, da bi tudi v bodoče tako uspešno poslovali kot do sedaj.

Tov. Stanetu se za njegovo prizadevnost pri delu in pri urejanju Našega dela iskreno zahvaljujemo ter mu želimo obilo uspeha na novem delovnem mestu.

M



Tovariš Stane Skok je odšel na novo delovno mesto

Rafko odhaja!

VEVČE, MARCA. — Nekaj dni v mesecu februarju je še delal, sedaj odhaja v pokoj Rafael HVALA, mazalec strojev v oddelku strojna dodelava papirja. Z delom pri nas je začel z novim letom 1952. Že prej pa je bil skoraj 5 let zaposlen na direkciji za papirno industrijo kot kurir, vse do razformiranja direkcije.

Ko je zadnje dni zbiral dokumente za odhod v pokoj, se je mimogrede oglasil tudi v uredništvu našega časopisa in povedal: »Do dela v strojni dodelavi papirja sem imel posebno veselje. Sedaj pa je prišel čas, da dam mesto nekemu drugemu, mlajšemu.« Dejal je, da bo odslej »brkljal« okoli doma. V hlevu, da ima oslička, s katerim prepelje manjše tovore od gozda do doma ali njive. V glavnem pa bo varuh svoje vnučke in vnuka, s katerima se več kot dobro razume.

Tovariš Hvala je bil od 1. 2. do konca vojne v Gubčevi brigadi. Kot da bi bilo včeraj se spominja napada na Jelenov žleb in na druge nič manj strašne boje. Kot minerec je imel srečo, da se je vrnil domov še s celo glavo. Ker trdi, da je njegovo zdravje v redu, mu to tudi želimo, nabiral pa si bo še vsako leto v gozdov ob iskanju gob, kostanja in borovnic. Za njegovo sodelovanje pa iskrena hvala.

Z visokega bo gledal na Vevče

VEVČE, MARCA — Šele leta 1952 si je zgradil lasten dom, prav na vrhovih javorskih hribov. Prej ni bilo mogoče, čakati je moral, da si je malo opomogel. Sedaj pa ima toliko želene hiše in hlev z dvema »repoma«.

V tovarno je Franc NOVAK prišel maja 1964. leta, prej pa je



Franc Novak

delal kot cestar in menda bolj skrbel za dobrunjske ceste III. reda, kot danes skrbijo. Na Vevčah je delal največ kot nanosilec. Vlagal je izmet v mletne naprave, če pa je bilo treba, pa je »uskočil« tudi kot klejar papirja in podobno. Pravi, da mu je bilo delo v vevški papirnici bolj všeč kot prej tisto na cesti. Dobival je boljšo plačo, z delovodji da se je dobro razumel in da je imel občutek, da so ga tudi oni radi imeli, ker se dela ni nikoli branil, čeprav kvalifikacije ni mogel doseči zaradi že previsoke starosti.

Trden kot je pri svojih 60 letih in čez, bo malo kmetoval, zapregel živinico, pripeljal k hiši, kar je potrebno in pomagal ženi pri pridelovanju vrtnih jagod na Javorju, ki je kakor narejen za to vrsto pridelkov. Moral bo, pravi, saj pokojnina ne bo velika, ker nima polne delovne dobe in ker je opravljal manj zahtevna dela v tovarni.

Ob slovesu je stisnil roko z željo, da bi delovna organizacija dobro uspevala, mi pa se mu zahvaljujemo za dobre misli in vloženo delo, vsekakor z željo, da bi še užival na zdravem zraku naših okoliških hribov s še ne pozabljenim idilo.

Otroški dodatek v letu 1972

KOLIČEVO, MARCA. — Na podlagi vsestranske razprave je v februarju mesecu 1972 sprejel v Ljubljani socialno zdravstveni zbor predlog izvršnega sveta o določitvi premoženjskega cenusa kot pogoja za pridobitev do otroških dodatkov in višine otroškega dodatka v letu 1972.

V čem je bistvo novega zakona? Bistvo novega zakona je v tem, da pomaga družinam z otroki, ki imajo nizke osebne dohodke. Torej z višjimi otroškimi dodatki bi nekako izravnali socialne razlike.

Po podatkih socialnega zavarovanja je do sedaj v republiko Sloveniji prejemale otroški dodatek skupno 105.600 upravičencev za 202.100 otrok. Število upravičencev se tudi v letošnjem letu ne bi smelo znižati in temu na čelu so postavljeni tudi novi cenusi in sicer:

1. po zakonu znaša gornji cen-
zus za dohodek iz delovnega raz-
merja 900.00 din na mesec na čla-

na gospodinjstva. V tem primeru bodo upravičenci prejeli mesečno 85 din otroškega dodatka za enega otroka, za vsakega naslednjega pa po 115 din otroškega dodatka mesečno.

2. Vsi upravičenci, katerih mesečni dohodek iz delovnega razmerja ne presega na člana gospodinjstva 600 din, pa bodo po zakonu prejeli za enega otroka mesečno 140 din otroškega dodatka, za vsakega naslednjega otroka pa po 180 din mesečno otroškega dodatka.

3. Upravičencem, katerih otroci so huje telesno in duševno prizadeti, se poveča otroški dodatek mesečno za 50 %.

4. Po tem zakonu se upravičencem, ki so edini hranilci svojih otrok, poveča otroški dodatek mesečno za 30 %.

5. Za otroke iz socialno najbolj ogroženih kmečkih družin bo tudi uvedena pomoč.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje bo na podlagi dostavljenih dokumentov odločal o upravičenosti do otroškega dodatka za vsakega upravičenca in vsakemu izdal odločbo.

Seminar za novospregjete — 21 udeležencev

VEVČE, MARCA 1972. — Ko se v podjetju »nabere« dvajset do petindvajset novih delavcev, priredi zanje kadrovska služba ustrezen dvodnevni seminar. Tokrat je bil seminar 2. in 3. t. m. Udeležilo se ga je 21 novincev. Udeleženci so dobili nekaj osnovnih informacij, ki jih je delovna organizacija dolžna dati vsakemu novospregjetemu delavcu. Te informacije so obojestransko koristne. Na eni strani delavec zve, kakšne pravice in dolžnosti ima, na drugi strani pa zve o obveznostih in pravicah delovne organizacije do člana kolektiva.

V šestnajstih učnih urah strokovni delavci pojasnijo pravilnik o delovnem razmerju, razložijo in poučijo požarno varnost in organizacijo gasilstva. Važne so osnovne smernice iz varstva pri delu in delovna zaščita, prav tako pa tudi higiena pri delu, poklicne bolezni in organizacija podjetja. Pri vsem tem pa je tehten tudi razgovor z novospregjetimi na seminarju, ki pa žal na takih seminarjih ni preveč ploden.

Delo je prvi temeljni pogoj vsega človeškega življenja v tolikšni meri, da v nekem smislu lahko rečemo: delo je ustvarilo samega človeka.

F. Engels

Mnogim manjka le še denar, pa bi bili pošten.

Dossi

Lažna posetnica

VANČI IRT

KROJAČ

SLUNJ

Vanči ni krojač, marveč opravlja poklic kovinske stroke. Kaj je?

Rešitev kombinirane izpolnjevanke

partijka, anarhija, epistola, izerzija, risovina, Odenwald, gor-komer, rovtarji, agentura, Florenca, sikofant, koruselj, animizem

PAPIROGRAFIKA, KALANDRIRANJE

Zlogovne izpopolnjevalke
Pelure — Karton — Pinotan
Pravilno so rešili in bili izžrebani: po 10.— Ivka Peternej, Karla Ločniškar, Milka Moškrič, po 30.— din Ida Cerk, po 60.— din Martina Smrekar.

Novo uganko »Prepletene besede« oddajte v uredništvo do 12. aprila 1972. Spet bomo izžrebali 5 pravih rešitev in nagradili 3 s po 10.—, eno s po 30.— in eno s po 60.— dinarjev.

V spomin!



VEVČE, MARCA — Stanoje Nikolić je bil v podjetju komaj tri mesece. Iz Negotina je prišel 3. 12. 1971 in nastopil delo v strojni dodelavi papirja kot pospravljalec izmeta. V tem kratkem času se je hitro vživel v delovni proces in svoje delo izvrševal z izrednim veseljem in dobro.

Star komaj devetnajst let je našel smrt zaradi prevroče krvi med hudimi mladeniški prepri. Delovna skupnost se bo spominjala mladeniča. Ob prevozu posmrtnih ostankov Stanoja Nikolića v njegov rojstni kraj pa je počastila njegov spomin.



Na 15. redni seji DS dne 28. 2. 1972 je bil imenovan za vodjo finančnega sektorja podjetja — Tovarne celuloze Medvode, tov. Bačak Ladislav — inženir organizacije dela.

Na novem delovnem mestu mu želimo veliko uspehov!

Terminologija s področja industrije celuloze in papirja

ELEKTROPREŠPAN Prešpan enakomerne debeline, strojno gladek in glajen, v različnih barvah in s potrebnimi lastnostmi, predpisanimi za uporabo v elektrotehnične namene. Med drugim je elektroprešpan sposoben za kartonažno obdelavo. Uporablja se predvsem za izdelavo izolacij vodnikov, v utorih elektromotorjev, za izdelavo izolacij v oljnih transformatorjih itd. Sinonim: A: pressboard for electric induction F: carton presspan pour isolants électriques N: der Elektropresspan	Sinonim: usnjena lepenka (napačno) A: brown mechanical pulp board F: carton de pâte mécanique brune; carton bois brun, carton bois brun à l'enrouleuse N: die Braunschliffpappe; Lederpappe; Handlederpappe; Handbraunschliffpappe	KARTON ZA VOZNE KARTE Karton naravno bele barve, večinoma pa barvast, primerno gladek, neluščljiv, enakomerne debeline, namenjen za tisk vozniških listkov, na pr. železniških kart. Sinonim: karton za vozne listke A: ticket board F: carton pour billets N: der Fahrkartenkarton	PAPIR ZA POŠTNE ZNAMKE Fini brezlesni papir, pogosto z vzročnim vodnim znakom in pogosto vsebuje razpoznavne, a na pogled nevidne dodatke, dobro klejen, gladek, sposoben za tisk in izdelavo poštnih znamk. Sinonim: A: postage stamp paper F: papier pour timbres-poste N: das Briefmarkenpapier	Sinonim: ciklostil papir A: duplicator paper; multicopying paper; duplicating paper F: papier pour duplicateurs N: das Abzugpapier; das Saugpostpapier
TEKSTILNI PREŠPAN Prešpan visoke gostote in gladkosti, ki se je svoječasno uporabljal pri dobivanju končne aperture blaga v tekstilnih tovarnah. Sinonim: A: dressing presspan F: carton presspan d'apprêt N: der Appretur-Presspan	PARAFINIRANI PAPIR S parafinom, voskom ali sličnim materialom impregnirani ali prevlečeni papir. Sinonim: parafin papir; voskani papir A: waxed paper F: papier paraffiné N: das Paraffinpapier; das Wachspapier	PAPIR (karton) ZA ČASE Papir (karton) večinoma iz beljene celuloze, dobro klejen, sorazmerno gladek, sposoben za izdelavo papirnih čas, največkrat naknadno parafiniranih. Sinonim: A: cop board F: carton pour gobeleta N: der Becherkarton	STARI PAPIR Papir, karton, lepenka vseh vrst, ki se vrača do končnega porabnika v industrijo papirja kot surovina. Sinonim: papirni odpadki (nepravilno) A: waste paper F: vieux papier N: das Altpapier	PAPIR ZA ETIKETE Enostransko gladek ali premazan bel papir, dobro klejen, primerno alkali-odporen in primerno mokričen, sposoben za tisk in uporabo v obliki etikete. Sinonim: A: label paper F: papier à étiquettes N: das Etiketten-Papier
KARTONAŽNI PREŠPAN Prešpan raznih barv, raznih debelin, normalno dobrega klejenja, namenjen za predelavo v kartonažnih tovarnah v trdnejše finalne artikle, kot so npr. specialni ovitki za zvezke, trše mape za kartoteke, lonci za predivo itd. Sinonim: A: dressing presspan F: carton presspan d'apprêt N: der Appretur-Presspan	PAPIR ZA KALANDRSKE VALJE Specialni papir za izdelavo elastičnih valjev superkalandra. Papir je včasih izrazito filcastega karakterja ter je v pogledu vlaknin sestavljen glede na zahtevo iz volnenih, bombažnih ali azbestnih vlaken. Sinonim: kalandrski papir A: paper for calander-rolls F: papier pour rouleaux de calendres N: das Kalandерwalzenpapier	MILIMETRSKI PAPIR Papir z natiskano mrežo sestoječo in črt v vzdolžni in prečni smeri na medsebojni razdalji 1 mm. Sinonim: A: scale paper F: papier millimètre N: das Millimeterpapier	PAPIRNI ODPADKI Odrezki papirja, kartona in lepenke, ki nastanejo pri proizvodnji in konfekcioniranju ter suhi izmet od take proizvodnje. Papirni odpadki so največkrat po vrstah sortirani, nepotiskani in ne vsebujejo primesi, ki se papirju priključujejo tekom konfekcije. Sinonim: odpadni papir; stari papir (napačno) A: waste paper F: déchets de papier N: die Papierabfälle	KARTON ZA MEHANOGRAF-SKE KARTICE Skupinski naziv za specifikacijski tip kartona, večinoma iz brezlesne snovi, enakomerne strukture, sposoben za uporabo na mehanografskih strojih. Sinonim: A: tabulating card stock board F: papier pour cartes méchanographiques N: das Lochkartenkarton
ZRAČNO SUŠENI PAPIR Papir, ki je posušen z izpostavljanjem na zraku v nasprotju s prisilnim sušenjem (na greteh valjih ali v sušilnih kanalih). Sinonim: A: air-dried paper F: papier séché à l'air N: das luftgetrocknete Papier	PREPOGNJENI PAPIR List papirja, največkrat le enkrat, lahko pa tudi večkrat na razne načine prepognjen. Le enkrat prepognjen list točno prek svoje vzdolžne osi je pola papirja. Sinonim: papir v polah A: folded paper F: papier plié N: gefalztes Papier	FINI PAPIR (karton) Bel ali barvast papir (karton) izdelan iz vrednejših surovin homogene strukture, brez vidnejših nečistoč, največkrat nižjih gramatur, namenjen za predelavo v artikle, ki niso namenjeni za množično uporabo. Sinonim: A: fine paper F: papier fin N: das Feinpapier	MAKULATURNI PAPIR V tiskarni zaradi napak ali drugih razlog izložen potiskan papir, neuporaben za ponovno rabo v industriji papirja. Sinonim: makulatura A: F: N:	NORMSKI PAPIR (karton) Papir (karton), katerega kvaliteta je predpisana z ustrežno (vzakonjeno) normo, ter je namenjen za namene splošne ali obširnejše rabe. Sinonim: A: F: N: das Normalpapier
RJAVI LESOVINSKI KARTON Karton, ki je izdelan iz snovi, sestavljene pretežno od rjave lesovine, normalno strojno gladek, naravno rjave barve, neklejen, sposoben za žlebljenje oz. splošno za transformacijo v kartonažne artikle. Sinonim: A: mechanical pulp board F: N: das Braunholzkarton	PAPIR ZA DOKUMENTE Pisalni papir za dokumente (včasih v obliki knjig) trajnejše vrednosti. Snov je brezlesna. Papir je dobro klejen, največkrat v formatu. Papir je običajno večje gramature kot normalni pisalni papir. Sinonim: papir za registre A: ledger paper F: papier registre; papier pour documents N: das Bücherschreibpapier; das Dokumentenpapier	ZAVIJALNI PAPIR Posebna skupina embalažnih papirjev namenjena za ovijalne in zavijalne svrhe. Sinonim: ovojni papir; embalažni papir (napačno) A: wrapping paper F: papier pour emballer; papier pour emballage N: das Einwickelpapier; das Einschlagpapier	LEPENKA ZA REGISTRATORJE Lepenka, večinoma večje gostote, včasih barvasta, prevlečena ali celo potiskana, lakirana in globoko vtisnjena, namenjena za izdelavo registratorjev. Sinonim: A: file board F: carton pour classeurs N: die Briefordnerpappe	SPECIFIKACIJSKI PAPIR Papir, ki odgovarja oziroma je bil izdelan v pogledu kvalitete, dimenzij itd. po zahtevkih v specifikaciji končnega porabnika. Sinonim: A: F: N:
PAPIR ZA LITOGRAFIJO Papir, običajno dobro klejen, zelo gladek, dimenzionalno stabilen (pri spremembi vlage), sposoben za tisk v litografski tehniki (tisk z litografskega kamna). Sinonim: papir za kamnotisk A: lithographic paper F: papier pour lithographie N: das Lithographiepapier; das Steindruckpapier	KOMPAKTNI KARTON Kartonažni proizvod, namenjen za izdelavo večje, trdnejše in trajnejše transportne embalaže, dobljen z zlepljenjem mnogih ravnihih plasti papirja ali kartona s pomočjo lepila, pogosto tudi bitumna. Papirne oziroma kartonske sestavine plasti so lahko enake, največkrat pa so različne. Masivni karton je največkrat večje debeline, gramatura je običajno nad 1000 g/m². Sinonim: masivni karton A: solid fibreboard F: carton compact N: die Starkpappe; die Vollpappe	RIZEMSKI ZAVIJALNI PAPIR Zavijalni papir, pogosto v barvah in primerno gladek, namenjen za zavijanje papirja v rizmih; po potrebi tudi nepropusten za vlago. Sinonim: A: ream wrapping paper F: papier pour emballer les rames N: das Ries-Einschlagpapier	MULTIPLEX KARTON Skupinski naziv za vse vrste večplastnih, vključno tudi duplex in triplex kartonov. Obenem tudi naziv za kartone, pri katerih se želi poudariti, da je izdelan iz več kot dveh, oziroma treh plasti razne vlakninske sestave ali barve. Sinonim: večplastni karton, mnogoplastni karton A: multy-ply board; multy-layer board F: multiplex (carton); carton multicouches N: Multiplex Papp; die mehrschichtige Papp; die mehrmalige Papp	TRDA LEPENKA Skupinski naziv za gosto in težje upogljive, največkrat močno zglačeno lepenko, večinoma boljše vlakninske sestave. Lepenka je mehanično odporna in največkrat dobro klejena. Sinonim: specialna lepenka (napačno) A: hard board F: carton dur N: die Hartpappe
RJAVA LEPENKA Lepenka izdelana v glavnem iz rjave lesovine, včasih močno glajena, naravno rjave barve.		SVILENI PAPIR ZA KUVERTNE PODLOŽKE Tanek, običajno barvast, čim manj prosojen in mehanično odporen papir, namenjen za izdelavo manj prosojnih kuvert. Sinonim: A: envelope lining paper F: papier mousseline pour doublure d'enveloppes N: das Briefumschlag-Futterseidenpapier	PAPIR ZA RAZMNOŽEVANJE Voluminoznejši papir, sposoben za uporabo na razmnoževalnih strojih z matrico, izdelan iz brezlesne, včasih lesovinske snovi, pogosto izdelan z rebrastim vodnim znakom,	MANILA KARTON Trd, močno glajen karton, največkrat dobro klejen in v raznih barvah, uporaben za izdelavo pisarniških map in drugih kartonažnih izdelkov. Boljše vrste so izdelane samo iz celuloze, slabše z lesovino in iz starega papirja. Sinonim: A: document manilla F: carton manille N: der Manilkarton

O prvem povoju

VEVČE, MARCA. — Naš prvi povoj je narekovala potreba v NOB in je tudi nastal v tem času. Je odličan.

Danes uporabljamo prvi povoj za nudenje prve pomoči pri raznih ranah, je zelo primeren in uporaben. Vsako rano je potrebno sterilno prevezati, da zaščitimo rano pred okužbo — infekcijo. Čeprav je celoten povoj sterilen, je poudarek tu na blazinici, ki jo položimo neposredno na rano. Pod sterilnostjo razumemo, da na nekem predmetu, materialu uničimo popolnoma vse bakterije. Z

ranami smejo priti v dotik le sterilni predmeti. Tudi krvavečo rano lahko pokrijemo s sterilno blazinico prvega povoja, sam povoj pa potem nekoliko bolj čvrsto povežemo čez blazinico.

Obvezni material, ki je v zavoju sterilno zavrt v pergamentni papir, ščiti povoj pred različnimi zunanjimi vplivi.

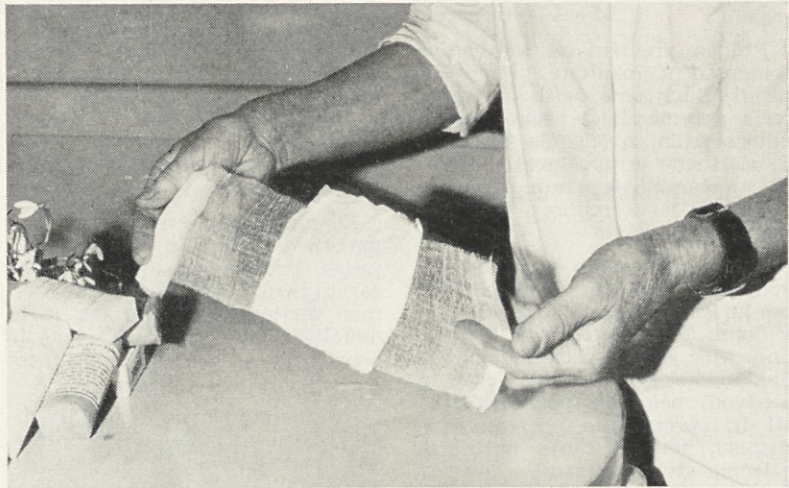
Vsebinsko »paketa« moramo izvēči tako, da se ne dotaknejo blazinice, pa tudi kašljati ali govoriti ne smemo v smeri blazinice (prenos bakterij na blazinico iz ustne votline s pomočjo kapljic).

Z levo roko primemo konec obveze, ki je prost, z desno roko pa potegnemo ostali zavoj naražen. To delamo zato, da bi osvobodili blazinico, ki jo potem takoj položimo, ne da bi se je kjerkoli dotaknili, na rano in jo obvežemo.

Pri nas obstajajo različni tipi prvih povojev in to po velikosti: Tip II, 1, 2 in 3. V rabi sta najbolj tip 1 in 2. Cena za en povoj znaša, odvisno od velikosti, od ca. 1,80 do 3,75 dinarja. Kupimo jih lahko v vsaki lekarni.

Prvi povoj je vsestransko uporaben ne le na delovnih mestih, temveč tudi v športu, prometu in poškodbah doma.

dr. Boris Moškon



Takole razgrnemo povoj

Zbornici poslancev! Izpostavljene smo neznosni konkurenci tujegega tekmeca, ki ima tako premoč v proizvodnji svetlobe, da lahko preplavi naš domači trg z nižjimi cenami. Ta tekmec ni nihče drug kakor sonce. Zato prosimo, naj se izda zakon, ki bo zapovedal zapreti vsa okna, vse odprtine in špranje, skozi katere vdira sončna svetloba v naša stanovanja v škodo donosne izdelave, ki smo jo bili sposobni podariti naši državi.

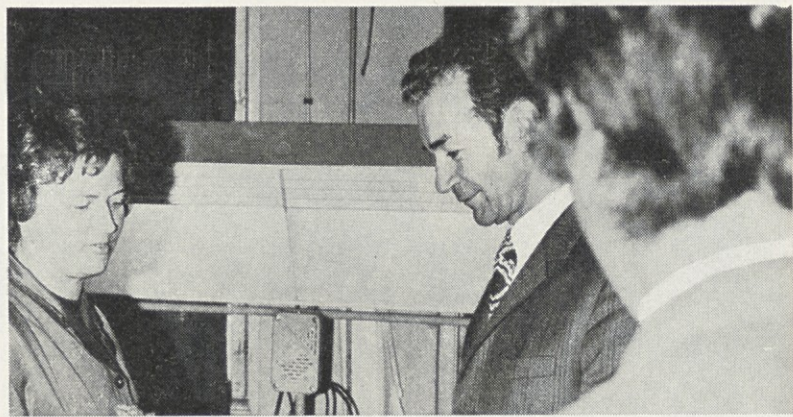
Podpisali: izdelovalci sveč F. Bastiat

Čestitke na delovnem mestu!

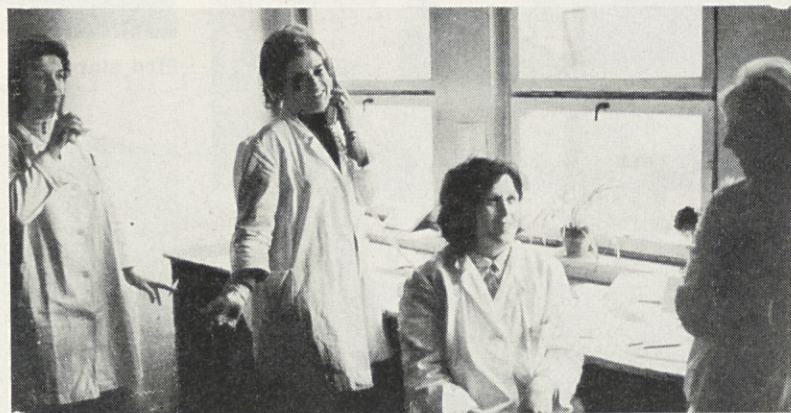
VEVČE, MARCA — Letošnji 8. marec, mednarodni praznik žena, se na zunaj ni prav nič razlikoval od drugih dni. Skoraj je bil še malo bolj turoben in pust. Normalno je bilo tudi življenje v obratih — naš vsakdanji delovni dan. Vendar je v srcih žena lebdele pričakovanje nečesa drugega, lepega. Ta je bila za popoldne

zmenjena s kolegicami, druga je imela v načrtu posedeti z družino v domačem krogu, ali s prijatelji v prijetni družbi. Skoraj vsaka je ta dan preživela drugače kot po navadi. Pa tudi med delom se je dobra volja stopnjevala do tiste sproščenosti, ki jo vsak dan ne doživljamo. Okoli 12. ure je vsa delovna mesta, kjer so zaposlene

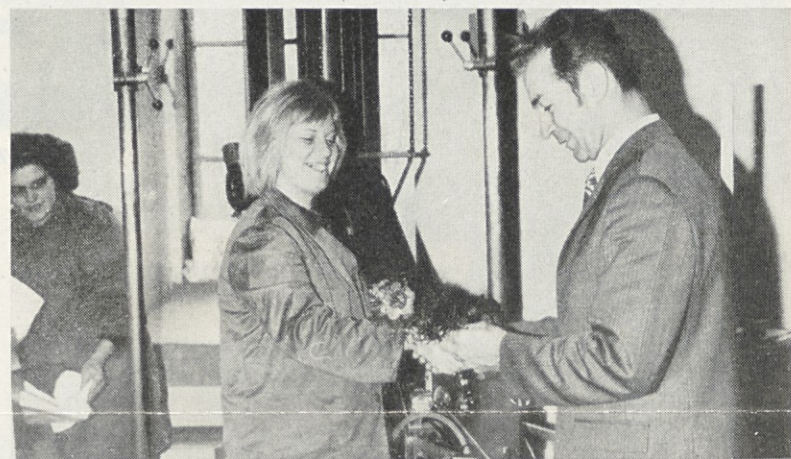
žene, obiskal direktor podjetja tov. Albin Vengust. Vsaki izmed njih je s čestitkami segel v roko in ji izročil rdeč nagelj z nakazilom v ovitku, s katerim si je vsaka v trgovini nabavila spomin na ta dan ali pa nekaj praktičnega. Nekaj snidenj ob 8. marcu na delovnem mestu smo tudi ujeli na film, gotovo so vam všeč.



Majda Golob



Čestitali so tudi telefonično



Tinka Nadj



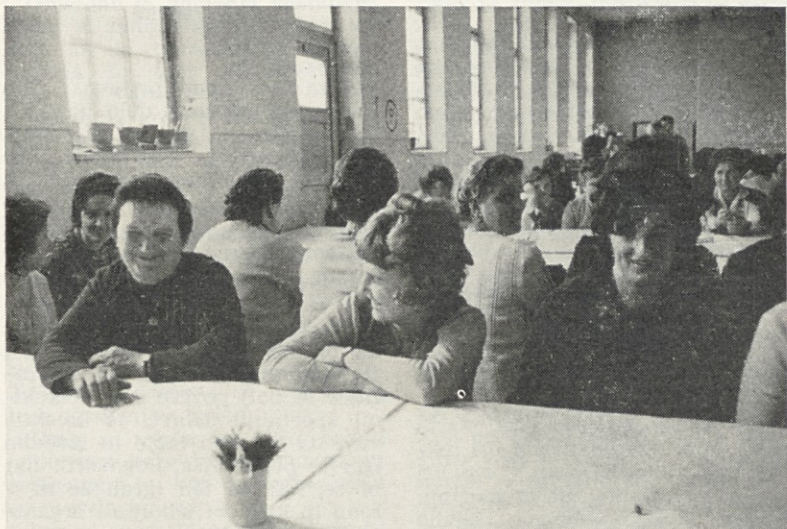
Žene z zanimanjem sledijo programu, ki so jim ga ob njihovem prazniku pripravili učenci osnovne šole Radomlje



Fani Tesner



Fani Šegina



Vesele in nasmejane ob njihovem prazniku



Slavka Keršmanc



Tončka Osmek

Druge papirniške zimske športne igre



Štefka Dodič — Sladkogorska — 4. mesto, ženske



Med starejšimi člani je dosegel 1. mesto Velikogne Ivo Sladkogorska (levo)



Melita Zupančič — 5. mesto ženske



Rado Bravc — Ceršak — na startu. Za njim Lado Tomažin, ki je skrbel za start



Tehnično izvedbo tekmovanja je dobro izpeljala izurjena ekipa smučarske sekcije TVD Partizana Medvode



Rajko Knific — Celuloza Medvode (v sredini), Andrej Pirkmaier — Vevče (na levi), Rajko Rojs — Ceršak (desno)

Na cilju upanje, da se vrstni red ne menja glede na startne številke, se ni uresničilo. Knific je moral odstopiti 1. mesto Pirkmaierju, ki je bil za 01,0 sekunde boljši!



Andrej Pirkmaier — Vevče — čim hitreje k cilju

MEDVODE, FEBRUARJA

Na Starem vrhu nad Skofjo Loko je bilo 26. II. 1972 v organizaciji sindikalne organizacije Tovarne celuloze drugo srečanje slovenskih papirničarjev v smučanju.

Na tem tekmovanju, katerega tehnično izvedbo je prevzela smučarska sekcija TVD Partizan Medvode, je nastopilo 59 tekmovalcev iz 8 slovenskih podjetij. Nastopali so za Ceršak, Količevo, Krško, Radeče, Sladki vrh, Vevče, Medvode in podjetje Papirografika. Tekmovanje je kljub megli in sneženju, ter delno tudi dežju, uspelo.

Predem preidem na sam potek tekm in na rezultate, bi rad pojasnil, zakaj smo prišli do nekaterih sprememb iz propozicij, za katere pa ni nujno, da ostanejo. Skušali smo le upoštevati predloge smučarskih športnih delavcev. Vsekakor je potrebno o tem razmisliti.

Zaradi sprememb propozicij je vodja tekmovanja podal po žrebanju štartnih števil (24. 2. 1972 v domu TVD Partizan v Medvodah, kjer so bili prisotni člani iz Sladkogorske, Papirnice Vevče in Medvod) nekatere pomanjkljivosti in spremembe programa po razpisu, ter se zanje opravičil, oziroma stvari pojasnil.

Ker so naše igre sindikalnega izvora, saj je to ena najboljših oblik športne rekreacije, zato smo si prizadevali organizirati na tak način, da ne bi bilo samo tekmovanje, pač pa tudi del rekreacije in razvedrila. Tekmovanje je bilo za tiste, ki jim je glavni cilj uvrstitev med najboljše (ti so šli »ostro na kol«) one, ki jim je v zadovoljstvo, da jim je nekdo postavil progo in se vesele, če jo uspešno zvožijo (ti tekmovalci so lahko vozili po vsej širini vrtic), kakor tudi za tiste, ki se jim med vožnjo nerodno zatakne, pa pridejo na cilj zadnji, ter prejmejo tolažilno nagrado — bodrenje gledalcev, kar poskrbi za vedro razpoloženje.

Da smo se odločili za podelitev pokalov in diplom posameznikom, smo upoštevali predlog Papirnice Vevče, ki je oprla lanske pripombe Rajka Knifica in na umesten članek Andreja Pirkmaierja. Oba sta dolgoletna smučarska delavca, ki spremljata smučarska tekmovanja od društvenih, medtovarniških, sindikalnih in tja do državnih prvenstev.

KNIFIC omenja, da naj ne bi bile naše papirniške igre, ki so v republiškem merilu, neka izjema, na kateri se ne bi podeljevale diplome ali kolajne za prva tri ali pet mest. Zavzema se in podpira predloge ostalih smučarskih delavcev, naj tekmovalci dobi neko simbolično priznanje, kot je diploma, kolajna ali pokal, da ima vsaj neko zadoščenje za delo in čas, ki ga je posvetil športu. Predlog je bil sprejet in dogovorili smo se, da naj se podelijo prvo plasiranim pokali ali kolajne ter do petega mesta diplome in to v vsaki kategoriji, torej pri tekmovalkah, kakor tudi v prvem in drugem starostnem razredu pri tekmovalcih.

Organizator je podal predlog, da naj še nadalje prvoplasirane ekipe prejmejo pokale, z dodatkom, da se diplome podelijo vsem ostalim ekipam po vrstnem redu, kot so ga zaslužile, ne glede ali je to druga ali tretja ekipa istega podjetja. Predstavnik Medvod je ta predlog zagovarjal zaradi naslednjega:

Smučanje je vrsta tekmovanja, ki se razlikuje na primer od namiznega tenisa, šaha ali kegljanja po tem, da se čas tekmovanja bistveno ne podaljša, če tekmuje 60 ali 100 tekmovalcev, ker so možnosti, da se čas razmaka starta zniža in je tekmovanje s 100 tekmovalci lahko končano v eni uri in pol, kar pa pri ostalih športnih panogah ni izvedljivo. Število tekmovalcev torej bistveno ne zavleče tekmovanja, dosegli bomo

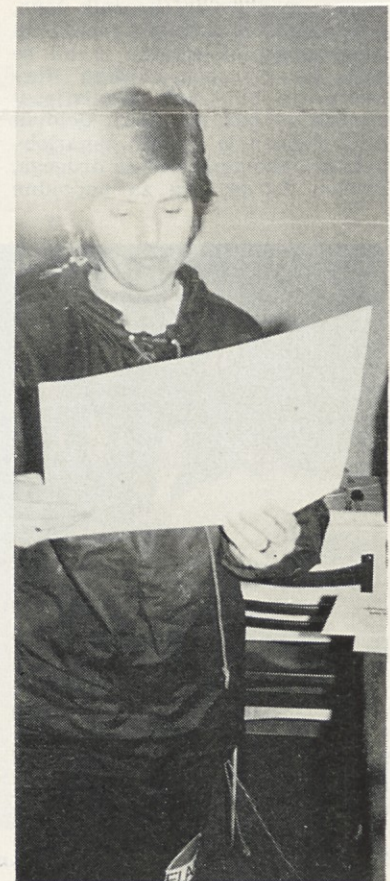
pa množičnost in ne nazadnje tudi kvaliteto.

Poudaril je še, da bi bilo nepravilno, če bi s tem, ko zahtevamo po propozicijah, da se v konkurenci upošteva samo ena ekipa, da ostale smučarje, ki bi bili radi prisotni na teh srečanjih, zaničujemo in jim že v osnovah pobijamo prve vesele trenutke na smučkah, da jih enostavno zaradi manj znanja avtomatsko črtamo s spiska. Vsako podjetje skuša biti prisotno na igrah vsaj z eno ekipo. Pohvaliti pa bi bilo treba podjetja, ki finančno, kakor tudi zaradi vseh drugih težav (izmensko delo, izostanek delavcev, nadure) lahko pošljejo še dve ali celo tri ekipe, saj tisti, ki to delajo, vedo, da nudijo rekreacijsko sprostitev svojim ljudem in da so po taki aktivnosti sposobnejši vođenja in dela na delovnem mestu.

Že na samem žrebanju je bilo govora o progi in o težavnosti proge. Poudarjeno je bilo, da bo zaradi neugodnih vremenskih razmer verjetno samo en tek in ta nekoliko daljši. Starejši člani in ženske imajo v primeru enega teka krajšo progo.

Na dan tekmovanja se vremenski pogoji niso izboljšali, megla, dež in sneg so pripomogli, da smo se odločili za en tek in da smo se lahko takoj po končani vožnji zatekli v zavetje v kočino na Starem vrhu. Če bi priredili dva teka, bi bili vsi premočeni.

Vodja tekmovanja je tudi predlagal, naj se vodje ekip, oziroma ma odgovorni v podjetjih, v bodoče točneje držijo določenih ro-



Vanja Lorbek — Vevče — 2. mesto, ženske

kov za pravočasno prijavo. S tem bo znatno olajšano delo bodočim organizatorjem (glede prenočišč, prehrane, same organizacije tekmovanja in ne nazadnje počutja).

Predlog ANDREJA PIRKMAIERJA tehnično nismo mogli izvesti, čeprav je bil umesten. Predlaga, da naj bi za naslednje igre pri žrebanju za kategorizacijo upoštevali dosežene rezultate na predhodnih tekmah. Poudaril je tudi, da naj se bodoči organizator še bolj poveže s smučarskimi športnimi delavci iz kolektivov, da bo delo lažje in izvedba iger še popolnejša. Pogovorili naj bi se, kaj na teh igrah še ni v redu in kako bi izboljšali organizacijo v bodoče.

Nadaljevanje na 11. strani

Druge papirniške zimsko športne igre

Nadaljevanje z 10. strani

REZULTATI IN TEHNIČNI PODATKI O PROGAH

Ženske in starejši člani: Proga 700 m dolžine, 180 m višinske razlike, 28 vrtic, traser TOME TONE

REZULTATI — ŽENSKE

1. PRZYHODA POLONA, Papirografika, 0:48,0
2. LORBEK VANJA, Vevče, 0:52,6
3. GLAVIČ MARIJA, Sladkogorska, 1:02,4
4. DODIČ ŠTEFKA, Sladkogorska, 1:07,4
5. ŽUPANČIČ MELITA, Sladkogorska, 2:10,2

EKIPNO

1. SLADKOGORSKA (Glavič, Dodič) 2:09,8

STAREJŠI ČLANI

1. VELIKOGNE IVO, Sladki vrh, 0:48,3
2. ROŠKER JANEZ, Krško, 0:51,9
3. KOLŠEK DARKO, Krško, 0:54,8
4. GOLDER EDI, Krško, 1:00,7
5. ŠKRABEL ALOJZ, Krško, 1:17,1

EKIPNO

1. KRŠKO (Rošker, Kolšek, Godler) 2:47,4

Proga za I. starostni razred MOŠKI

1000 m dolžine, 220 m višinske razlike, 37 vrtic, traser TOME TONE

Rezultati

1. PIRKMAIER ANDREJ, Vevče I., 1:02,0
2. KNIFIC RAJKO, Medvode, 1:03,0
3. HOČEVAR FRANC, Medvode, 1:09,5
4. KLEŠNIK ANDREJ, Vevče II., 1:10,1
5. VENGUST ALBIN, Vevče I., 1:10,5
6. CELAN PETER, Vevče I., 1:11,8
7. ROJS RAJKO, Ceršak, 1:11,9
8. GANC DANILO, Krško I., 1:12,2
9. ROBIDA MARKO, Vevče II., 1:14,3
10. NOVAK STANE, Medvode, 1:16,3

EKIPNA UVRSTITEV — ČLANI

1. VEVČE I., 3:24,3
2. MEDVODE, 3:28,8
3. VEVČE II., 3:44,0
4. KRŠKO I., 3:56,9
5. CERŠAK, 3:58,5
6. RADEČE II., 4:41,3
7. RADEČE I., 4:47,4
8. KOLIČEVO, 4:49,4
9. VEVČE III., 4:51,4
10. SLADKI VRH, 5:36,6

Nastopilo je 59 tekmovalcev, od tega sta bila 2 diskvalificirana, 5 jih je odstopilo, kar kaže, da proga ni bila pretežavna.



Marija Glavič — 3. mesto ženske



Tekmovalci Papirnice Količevo: Franci Volkan, Stane Skok, Janez Pleško, Bogdan Lampič, Janez Lukman



Rajko Knific — Celuloza Medvode — med vrticami



Štefka Dodič — Sladkogorska — na startu



Na zaključni prireditvi v Sori so podelili pokale in diplome najboljšim tekmovalcem in ekipam. Na sliki z leve: Slavko Zule — direktor Tovarne celuloze Medvode, Vukašin Lutovac, predsednik OOS in Franc Hočevnar — vodja tekmovanja



Janez Rošker — Krško — 2. mesto med starejšimi člani, sprejema pokal za ekipno 1. mesto, ki ga je dosegla ekipa Krško



Ekipa Vevč ob razglasitvi. Z leve proti desni: Vanja Lorbek, Peter Selan, Albin Vengust, Mežek Boris (zakrit), Janez Trtnik. Direktor Papirnice Vevče (tretji z leve) je tekmoval med člani in dosegel zelo dobro 5. mesto

Kako preprečujemo poklicna obolenja kože?

VEVČE, MARCA. — Poklicna ali profesionalna obolenja kože lahko nastanejo pri delavcih v industriji in poljedelstvu. Predvsem nastanejo takrat, kadar na kožo deluje kakšna kemična spojina.

Običajno ta obolenja nastanejo, kadar ni zanimanja za varnost pri delu ali je zanemarjena osebna higiena in kjer ne spoštujejo pravil za varno delo.

Obolenja kože lahko povzročijo tudi nekateri fizični faktorji, npr. visoka ali nizka temperatura zraka, različne oblike energije npr. sevanja, mehanske energije: udarci, vbodi, vreznine, skratka rane. Zaradi pogostih obolenj se često pritožujejo delavci v kovinski stroki, cementni, premo-govni, tekstilni, usnjarski, živilski industriji itd., enako na delovnih mestih, kjer nastaja prah. Takim obolenjem so podvrženi tudi delavci na poljih.

Prah se vseda na kožo, oslabi odpornost kože proti strupom in mikrobom in kot posledica tega se razvija bolezen.

Izmed pogostih poškodb kože se majhne rane, imenujemo jih mi-

krotravme: vbodi, piki, ranice, razpokana koža itd. Takšne majhne so čestokrat hujše in nevarnejše od velikih ran. Toda takšne majhne rane podcenjujemo, ker so nezanemljive, nanje pozabljamo in jih ne vidi zdravnik. Zato te ranice pogosto niso strokovno oskrbljene in prek njih z lahkoto vdor mikrobi in razni strupi. Nihče niti ne pomisli, da postane lahko mikrotravma hudo gnojno vnetje.

Delavci, ki bolehalo za nekaterimi kroničnimi boleznimi npr.: sladkorno boleznijo, boleznimi jeter, slabokrvnostjo, morajo vedeti, da pride pri njih česče do poklicnih obolenj kože. Ljudje, ki se bolj potijo, težko prenašajo delo v vročini — tudi pri njih se kaj hitro razvije vnetje kože.

Med različnimi poklicnimi obolenji kože se najčesče pojavljata vnetja (dermatitis) in ekcem kože. Poklicno vnetje kože se razvije na mestu dotika kože s škodljivo snovjo. Stopnja vnetne reakcije je odvisna od jakosti draženja in od časa trajanja. Poklicno vnetje kože se najčesče pojavi po rokah, obrazu, zatilju. Njegov

va karakteristika je: rdeča koža, otečenost kože, bolečine.

Po odstranitvi škodljivosti se običajno vnetje kože hitro pozdravi.

Poklicni ekcem je podoben vnetju, vendar zelo srbi. Obolenje je težjega značaja. Ekcem se razvije le pri ljudeh, ki so za določeno snov, obratovino, preobčutljivi. Če hočemo takega človeka pozdraviti, moramo zamenjati delovno mesto, da bi se izognili škodljivosti.

Zaščita proti poklicnim obolenjem kože zahteva številne ukrepe: tehnološke, proizvodno-tehnične, sanitarno-higienske.

Najboljša rešitev je mehanizacija in avtomatizacija delovnih procesov — na ta način preprečimo kontakt kože s škodljivimi snovmi — obratovino.

Poleg tega je potrebno skrbeti za sodobno ventilacijo, pravilno hitrost zraka in čistost delovnih mest.

Uspeh s poklicnimi obolenji kože je v ogromni meri odvisen od tega, koliko se bo delavec sam držal čistote in boril proti škodljivosti obratovine, s katero pride v dotik.

Neznatno ranico, vrez, lahko oskrbi vsak sam. Priporočamo

1% raztopino cetavlooma ali raztopino asepsola in podobne bakteriocidne snovi. Ogromnega pomena v borbi s poklicnimi obolenji je pravilna nega kože. Kdor koli dela s kemičnimi snovmi, v zaprašenih delovnih pogojih, se mora obvezno vsakodnevno oprhati. Seveda pa je pri tem stalno vzdrževati strogo higieno rok in nohtov. Na koži umazanih rok, pod nepostrizanimi nohti, se po nepotrebnem zadržujejo strupi, mikrobi, celo jajčeca parazitov, ki povzročajo obolenja. To pa lahko prenesemo na ostale dele telesa ali celo v usta.

Ne pozabimo na zaščitne kreme in paste. Te poznamo dve vrsti: prve predstavljajo zaščito pred v vodi topnimi raznimi kemičnimi strupi. To so npr. lanolinske in silikonske kreme: npr. OCTA (Neva Zagreb), ATRIX krema z dvojnimi delovanjem. Druge zaščitijo kožo pred organskimi spojinami.

V Papirnici Vevče že okoli deset let uspešno ščitimo kožo s kremo LEK 48. Moramo jo pohvaliti, uporablja jo skoraj vsak naš delavec. Pri uporabi kreme moramo upoštevati razne zahteve: kožo mora prekrivati v tankem sloju, kislost kreme mora biti prilagoje-

na kislosti kože, delavce pri delu ne sme motiti, ne sme ovirati naravnega dihanja kože, da jo po končanem delu zlahka odstranimo itd.

Pred delom dobro umijemo roke, na suho kožo potem vtremo 3—5 g zaščitne kreme.

V nobenem primeru ne smemo umivati rok z različnimi organskimi topili in podobnimi sredstvi. Nevarno je umivati roke s klorom, apnom, s sodo, peskom, prahom, nafto itd. To lahko povzroča nevarno obolenje kože. Koža postane presuha in dovzetna za kožna obolenja. Zato po delu umivamo roke s toplo vodo, milom, mehko krtačko, nato pa jih namažemo lahko tudi z bor vazelinom, 2% silicilno mastjo ali zaščitno kremo. Pri zelo suhi koži priporočajo vitaminske kreme. Ne smemo pozabiti na to, da se na ta način borimo proti raznim obolenjem kože, istočasno pa tudi proti drugim nalezljivim boleznim.

Samo nekaj minut dnevno porabimo za pravilno umivanje rok in mazanje z zaščitno kremo. Na ta način bo naš delavec ohranil zdravo kožo in lepe roke, ki so še vedno izrednega pomena za pridobitno delo. **dr. Boris Moškon**

ČLOVEK – KOLIKO ČASA ŠE?

VEVČE, FEBRUARJA — Ljudje smo zelo navdušeni nad tehničnimi napredki, tako zelo, da nas je varljiv občutek lastne moči pripeljal do zgrešenega mnenja o nekakšni »vzvišenosti« človeškega rodu. Pravimo, da smo gospodarji narave, da lahko spreminjamo naravo po svojih željah in potrebah in da postaja svet vedno bolj takšen, kot ga želijo imeti ljudje. Pri tem pa pozabljamo, da smo izšli iz narave, da smo še vedno njen sestavni del in da bomo ta sestavni del tudi ostali — ali pa bo človeški rod izginil z obličja zemlje. Da je res tako, dokazujejo tegobe modernega človeka.

Vse do pred nekaj desetletij so tehnološke in socialne spremembe prihajale postopoma in zlagoma zajemale manjše skupine ljudi. Spreminjanje je bilo tako počasno, da mu je človek lahko sledil. To pomeni, da se je na drugačne pogoje navadil fiziološko, anatomsko in miselno. Danes ni več tako, kajti spremembe so izredno hitre, biološko pa jih človek ne more tako hitro dohajati.

Povprečna življenjska doba je danes občutno daljša kot nekoč, še posebej v razvitih deželah. To je predvsem posledica manjše umrljivosti otrok. Pravzaprav ne živimo dlje kot pred stoletji, ampak je razvoj medicine omogočil, da mnogi posamezniki lahko kljubujejo nevarnostim, ki preže na človeka v prvih letih njegovega življenja.

Verjetnost, da bo novorojenček ostal pri življenju, je v sodobnem svetu neprimerno večja kot v preteklosti. Toda, če nekdo dočaka 20 let, ima danes skoraj enake možnosti, da jih bo dočakal 50, kot jih je imel nekoč. Tudi bogati ljudje, ki imajo danes na voljo vse pridobitve sodobne medicine, ogrožajo najrazličnejše bolezni: infarkt, kap, artritis, bronhitis, rak, angina pectoris in duševna obolenja. To so tipična obolenja civilizirane družbe. Smrt, ki jo prinašajo vsa ta obolenja, ni posledica pomanjkljive medicinske nege. Statistike celo kažejo, da ameriški znanstveniki, še posebej zdravniki, ne doživijo tako visoke starosti, kot pripadniki ostalih družbenih slojev, čeprav so glede medicinske nege »privilegirani« razred. Na razpolago imajo vse, kar premore sodobno zdravilstvo.

Stvar je v tem, da vse premalo vemo o večini kroničnih »civilizacijskih bolezni« in o vzrokih degeneracije organizma, ki prihaja s starostjo. Nekaj pa nam je vendarle jasno: vse te bolezni niso že od nekdaj lastne človeškemu rodu, dasiravno so prisotne v vseh naprednih družbah. Opozarjajo pa nas, da se sodobni človek ne zna prilagoditi sodobnemu življenju.

Podobne stvari so se dogajale tudi v začetku industrijske revolucije v 18. stoletju. Delavci v mestih so bili takrat večinoma ljudje iz vasi. Precej težko so se prilagodili in to je vplivalo na njihovo telesno in duševno zdravje. Očitno je, da vsaka korenita sprememba v življenju človeka prinaša nove medicinske probleme.

Kaj lahko sklepamo? V prvi vrsti to, da ima prilagajanje človeka svojo mejo. Je morda sodobna tehnološka civilizacija že preseгла to mejo? V svoji razvojni zgodovini se je človek mnogokrat otepal z lakoto, neugodnimi vremenskimi pogoji, strahom in utrujenostjo. Tako si je pridobil dedno lastnost, da lahko kljubuje najrazličnejšim pritiskom. Toda nevarnosti, s katerimi se srečuje danes, nimajo nobene primere z nevarnostmi, ki so prežale na človeka v preteklosti. Te nove nevarnosti prinaša moderna tehnologija.

Samo primer strupenega delovanja kemičnih snovi, s katerimi je onesnaženo ozračje, sintetične kemikalije v hrani, nam pove dovolj, precej več pa, če k temu dodamo še fiziološke in duševne tegobe, zaradi mehanizacije vsakdanjega življenja, ter splošnih grobih učinkov, s katerimi se

vedno srečujemo v tehnološko razvitem okolju.

Moderno življenje je v celoti ločeno od naravnega ritma, v katerem se je človek razvijal in ki je vplivalo nanj do zadnje celice. Vsakdo, ki je pričel z dnevnega dela na nočno ali obratno, bo vedel povedati, da je ob prehodu občutil telesne in duševne motnje, ki so posledica spremembe hormonskega ritma v njegovem organizmu. Z istim občutkom se morajo otepati potniki, ki jih reaktivci v nekaj urah prepeljejo s celine na celino. Na novo okolje se včasih privajajo nekaj dni. Vse te fiziološke motnje bodo morda v bodočnosti pripeljale do pravih bolezenskih posledic. Ljudje bodo govorili, da so se pojavila nova obolenja, ki jih prej niso poznali, človek pa ostaja skoraj zločinski brezskrben ob vsem tem. Ve, do kakšnih bolezenskih sprememb pride pri kokoših, ki so noč in dan skozi vse leto izpostavljene umetni svetlobi, da bi bila njihova nesnost večja. Ne ve pa, kakšne posledice lahko prinesejo trajne motnje normalnih fizioloških ritmov človeka.

Ve pa zanesljivo, dasiravno je človek v veliki meri prilagodljiv, da njegova sposobnost ni omejena. Ve tudi, da je ritem njegovega biološkega razvoja počasen, in da ne more slediti hitremu ritmu tehničnih in socialnih sprememb, s katerimi se danes neprestano srečuje.

Moderno življenje, neprimerna prehrana

Če natančno premislimo, je človek konec koncev izredno trdoživ. Prestal je vse strahote moderne vojne, živi v prenaseljenih in umazanih mestih, vdihava zrak poln tobakovega dima in kemičnih snovi. Obdan je s trščem in hrščem telefonov, pisalnih strojev, avtomobilskih motorjev in mehaničnih agregatov.

Nekako sicer pravijo, da se bodo ljudje vsemu temu prilagodili, saj se je človek tudi v oddaljeni preteklosti prilagodil pritiskom kamene dobe in ostalih obdobij zgodovine. Vendar pa je danes prilagoditev bolj malo verjetna. To, kar obdaja človeka v sodobnem svetu, nima primerjave s svetom v preteklosti. Zato po vsej verjetnosti tudi ni zadostno »bio-

loško« opremljen, da bi prenesel vse takšne obremenitve.

V zadnjih sto letih smo na področju prehrane dosegli velikanski napredek. Toda pri vsem tem, pravzaprav, zelo malo vemo, kakšna prehrana bi najbolj ustrezala urbaniziranemu načinu življenja. Vemo, kakšna mora biti prehrana mladih aktivnih ljudi, da bo njihova storilnost kar največja. Mehanizirano življenje v klimatiziranih prostorih pa seveda ne zahteva enake prehrane, kot so jo morali imeti ljudje pred dvema generacijama, tj. v času, ko so se začeli znanstveno ukvarjati z raziskavami človekovih prehranskih potreb. Sicer pa že imamo tu preobrat: ješčnost, o kateri so naši predniki zadovoljevali fiziološke potrebe, je danes nevarna, pač zato, ker intenzivno fizično delo že marsikje ni več sestavni del življenja.

Okolje, ki nas lahko zaduši

Onesnaženo okolje je eden izmed dokazov, da se lahko ljudje obdržimo tudi v spremenjenih bioloških pogojih. Vprašamo se pa lahko, ali nevarnosti, ki izhajajo iz onesnaženega okolja, ne bodo pokopale človeškega rodu.

V zahodni Evropi vdihavajo ljudje umazan zrak že od začetka industrijske revolucije, nanj so se že prilagodili, po vsej verjetnosti. Vendar so tu kronične pljučne bolezni zdravstveni problem št. 1. Statistike ravno tako beležijo silen porast umrljivosti zaradi raka in bolezni srca in ožilja.

Prej ali slej nam bo uspelo zaustaviti rast onesnaženega okolja, delna onesnaženost bo po vsej verjetnosti vedno ostala. Le kakšne bodo posledice? Pojavile se bodo morda šele čez nekaj rodov.

Prav tako bo imela svoje posledice prenaseljenost. Pravimo, da je človek družabno bitje. To pa ne pomeni, da se lahko gostota prebivalstva povečuje do neskončnosti. Nekatere obstaja meja, čeprav je ne poznamo. Pri živalih so ugotovili, da prihaja v primeru prenaseljenosti do izrazitih sprememb v obnašanju in celo do fizioloških sprememb. Tudi pri ljudeh lahko opazimo spremembe: zapirajo se sami vase, v svoj lastni svet, kot da bi se hoteli za vsako ceno izolirati od sveta, ki nanje pritiska z vseh strani. Nikjer

PREPLETENE BESEDE

	A	B	C	D	E	F
1		○				○
2		○				○
3		○				○
4		○				○
5		○				○
6		○				○
7		○				○

Od A do C:

1. vrsta metle, 2. kraj pri Ljubljani s tovarno papirja, 3. vodilna misel, načrt, 4. zapreka, 5. boj, spopad, 6. refleksi, odsvit, odblesk, 7. besedilo, spis, leposlovno delo sploh.

Od B do E:

1. lakirno sredstvo, pasta, premaz, 2. dan v tednu, 3. nezaprta, odkritost, dostopnost vsakomur, 4. pisalna in risalna potreščina, guma, 5. barvna snov, pigment, 6. najvišja gora v Himalaji, 7. nenadržanost, naključje, delovanje na slepo.

Od D do F:

1. letovišče na visoki kraški planoti Trnovskega gozda z lepimi smučišči, 2. kožno vnetje, izpuščaji, 3. del zgradbe, zid, pregrada, 4. ladijski tovor, 5. ošabnost, domišljavost, 6. krčevit prijem, objem, 7. mesto na Krimu ob Črnem morju.

Na poljih označenih s krogci dobite ime mesta s tovarno celuloze, ki je letos organizirala zimske športne igre slovenskih papirničarjev in priimek smučarskega veterana, odličnega vevškega tekmovalca.

Na poljih s kvadrati v sredini lika dobite ime letovišča in smučarskega središča nad Idrijo. Isto ime ima gora blizu Cerknega, pa tudi gora nad Jesenicami in še več vrhov in hribovskih zaselkov v Sloveniji.

ni človek tako sam, kot ravno v nebotični stolpnici velikega mesta. Takšna reakcija pa ni naravna in nasprotuje človekovemu značaju.

Danes smo se ljudje že tako navadili na življenje nad brezdušnimi tegobami v velikih mestih, da se nam zdi, kot da lahko pogrešamo vonj cvetja, petje ptic in vse ostale lepote narave. Toda na vse to smo se navadili le površinsko. Človek se je oblikoval na čistem zraku, ob bistri tekoči vodi, morju, ognju in vetru. Narava je vplivala nanj in v bistvu jo bo vselej pogrešal. Če izgublja stik z njo, je ogroženo njegovo bistvo. Prizadete so predvsem tiste lastnosti, zaradi katerih je postal človek. Tako kot legendarni Antej, tudi sodobni človek izgublja svojo moč od tistega trenutka dalje, ko je pretrgana njegova povezanost z naravnim okoljem, iz katerega je izšel.

Iz revije življenje in tehnika

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu februarju so se zaposlili:

Novak Stanko — elektromehanik za instrumentacijo in stikalno tehniko VI Tojčič Zivko — nakladalec lesa in žamanja

Handanagić Ibrahim — nakladalec lesa in žamanja

Maslić Safet — ključavničar II Kurent Janez — nakladalec lesa in žamanja

Gudelj Perica — razkladalec surovin

Kosec Andrej — pomočnik belilca



V mesecu februarju so odšli iz podjetja:

Kurent Janez — nakladalec lesa in žamanja — samovoljno

Praprotnik Franc — praznilnik snovnih jam — upokojen

Rojstvo:

Oblak Urška, kemijski tehnik — analitik, je rodila sina Jureta.

Vebru Ivanu, dežurnemu električarju, se je rodila hči Polonca.

Avdič Azizu, II. pom. kurjača, se je rodila hči Hikma. Cestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli v februarju 1972:

Repše Bojan, II. pom. PS Slovoljesković Dragutin, razkladalec

Avbelj Janez, II. pom. PS Šubelj Marjan, II. pom. vodje do-

del. stroja

Klemenčič Franc, snažilec Laurenčič Sergej, dipl. ing. — pri-

pravnik

Bogar Anton, pom. delavec Ulčar Ivanka, snažilka

Odšli v februarju 1972:

Pavšič Marjan, lastna odpoved Kondrič Jakob, lastna odpoved

Rome Jože, samovoljno zapustil delo Manču Magurel, samovoljno zapustil

delo

Klemenčič Franc, lastna odpoved Skvarč Jože, lastna odpoved

Jovanovski Metodija, odšel v JLA Kozmus Andrej, odšel v JLA

Bohorč Miha, upokojen Mahković Franc, odšel v JLA

Hvala Rafael, inv. upokojen Gorenc Marjan, odšel v JLA

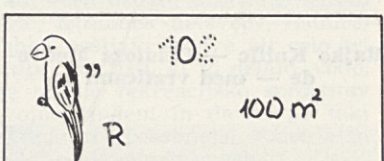
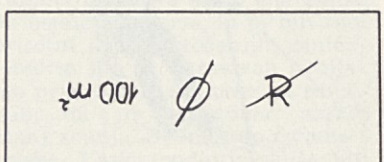
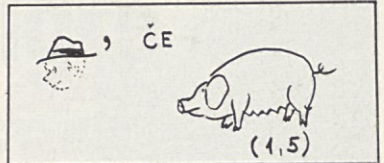
Zakovšek Bojan, odšel v JLA Podgorelec Ivan, samovoljno zapu-

stil delo

Poročili so se:

Ibrahimović Esad z Osmanagić Ismeto Cestitamo!

PAPIRNIŠKI REBUSI



Rodili so se:

Ibrahimović Ibrahimu, sin Ismet Lazar Slavici, sin Boštjan

Ambrož Francu, sin Tomislav Cestitamo!

Papirnica Količevo

V mesecu februarju so se zaposlili:

Nikolić Radovan — vodja energetike Cerar Anton — delavec na holandcih

Jeglič Marija — snažilka Bevc Peter — delavec na holandcih

Burja Janko — delavec na holandcih Kos Ivan — delavec na lesnem pro-

storu

Koprivšek Anton — delavec na dvo-

rišču

Lipovšek Anton — snemalca III Stebal Stanko — obratni električar

V mesecu februarju so odšli iz podjetja:

Lap Milena — knjigovodja prodaje — sporazumno

Avbelj Peter — pazilec sita KS II — odšel na lastno željo

Limoni Franc — voznik viličarja — odšel na lastno željo

Bajde Franc — delavec na holandcih — odšel na lastno željo

Kepec Vinko — strojni ključavničar — sporazumno



V mesecu februarju so se rodili:

Stankovič Alojzu, hčerka Andreja Simencu Editu, hčerka Darja

Bernardić Anici, hčerka Darja Cerarju Stanetu IV hčerka Urška

Cestitamo!

Dopisujte v »Naše delo«

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gasperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubomir Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.